

Laçın və
Kəlbəcərdə
PKK
düşərgələri -
SOS!

yazısı səh.7-də

Qurucusu: Rauf Arifoğlu Gündəlik qəzet 11 sentyabr 2018-ci il Çərşənbə axşamı № 190 (7079) Qiyməti 60 qəpik

Gündəm

Paşinyan coşdu və çaşdı

Ermənistanın baş naziri ziddiyyətli açıqlamaları ilə qeyri-konstruktivliyini nümayiş etdirdi;
politoloq:
"Azərbaycan işğalçı ilə güclə danışmalıdır"

yazısı səh.11-də

Xorvatiya Azərbaycanda səfirlik açacaq - mühüm gəlişmə

yazısı səh.9-da

6 rayonda 5 gün qaz olmayacaq

yazısı səh.2-də

Nöqsanlara görə 1 baş həkim və 10 tibb işçisi işdən çıxarıldı

yazısı səh.4-də

KXCP-də qurultayqabağı gərginlik pik həddə

yazısı səh.3-də

Şairlər nədən və kimdən yazır...

yazısı səh.15-də

Pentensiar Xidmət Qobustan həbsxanası ilə bağlı açıqlama verdi

yazısı səh.7-də

İdlidəki gərginlik Türkiyə-Rusiya yaxınlığını bitirə bilərmi?

yazısı səh.8-də

Rus dilinə getdikcə artan maraq - ekspertlər danışır

yazısı səh.10-da

Rusiyada təqaüd yaşının qaldırılmasına qarşı etirazlar siyasi yön ala bilərmi...

yazısı səh.12-də

İnqilabların müsəlmanlara fəlakət gətirməsinin səbəbləri...

yazısı səh.10-da

Amerika və İran yenidən İraqda toqquşa bilər

yazısı səh.13-də

ZİYA MƏMMƏDOVUN TİKDIYI YOL NİYƏ TEZ DAĞILDI - SƏBƏBLƏR

Bakı-Quba-Rusiya avtomobil yolu ilə bağlı ekspert təklif edir ki, yeyintiye yol vermiş şəxslər haqda istintaq başladsın, cəzalandırma olsun; sabiq nəqliyyat nazirinin vaxtında tikilən yollar və körpülər sıradan çıxır

Separatçı Fəxrəddin Abbasov Rusiyada həbs edildi

Azərbaycana qarşı təxribatlar törədən, qara piar aparən qondarma "Talış Muğan Respublikası"nın "parlament sədri" Bakıya təhvil verilir

yazısı səh.7-də

Ağ Evdəki donoscu - anonim yetkili Trampı "demokratiya qənimi" adlandırır

yazısı səh.5-də

Azərbaycanlı iş adamı Rusiyada deputat seçildi

yazısı səh.12-də

Putin sentyabrın 25-də Azərbaycana gələcək

yazısı səh.9-da

Prezident Şabranda yol tikintisinə 8,6 milyon manat ayırdı

Prezident İlham Əliyev "Şabran rayonunun Şabran-Əmirxanlı-Qazbabalı avtomobil yolunun tikintisi ilə bağlı tədbirlər haqqında" sərəncam imzalayıb. AzərTAc xəbər verir ki, sərəncamla altı min nəfər əhəlinin yaşadığı 5 yaşayış məntəqəsini birləşdirən Şabran-Əmirxanlı-Qazbabalı avtomobil yolunun tikintisi məqsədi ilə Azərbaycan Respublikasının 2018-ci il dövlət büdcəsinin dövlət əsaslı vəsait qoyuluşu xərclərinin bölgüsündə avtomobil yollarının tikintisi və yenidən qurulması üçün nəzərdə tutulmuş vəsaitin 8,6 milyon manatı Azərbaycan Avtomobil Yolları Dövlət Agentliyinə ayrılıb.

Maliyyə Nazirliyinə bu sərəncamda göstərilən məbləğdə maliyyələşməni təmin etmək, Nazirlər Kabinetinə bu sərəncamdan irəli gələn məsələləri həll etmək tapşırılıb.

Şagirdlərin davamiyyəti barədə SMS-bildiriş xidməti bərpa olunur

Şagirdlərin dərslərə davamiyyəti barədə valideynlərə SMS-bildiriş xidməti oktyabrın 1-dən bərpa olunacaq. Bu barədə «Trend»ə "Mobile Solutions & Marketing Technologies" şirkətinin (xidmətin operatoru) bildirişlər.

Şirkətdən deyiblər

ki, yay tətili ilə əlaqədar olaraq, SMS-bildiriş xidməti yeni tədris ilinə qədər dayandırılmışdır.

"Məktəblərdə cari tədris ili sentyabrın 17-si başlayacaq. Tədris ilinin əvvəlində dərslər cədvəli hazırlanır və daha sonra bu, elektron bazaya inteqrasiya olunur. Bu işlər üçün müəyyən vaxt tələb olunur, ona görə də xidmət tam olaraq oktyabrın 1-i işə salınacaq".

Qeyd edək ki, şagirdlərin davamiyyəti üzrə SMS-bildiriş xidməti "Elektron məktəb" layihəsində iştirak edən 40-dan çox məktəbdə (Bakı, Sumqayıt, Gəncə, Lənkəran, Şirvan, Şamaxı, Quba, Ağdaş, İsmayilli, Tovuz və Ağstafada) tətbiq olunub.

SMS-bildiriş xidməti Azərbaycanın bütün mobil rabitə operatorlarının (Bakcell, Azercell və Azerfon) şəbəkələrində əlçatandır.

Xidmətə qoşulmaq üçün məktəbə müraciət etmək və ya 9988 nömrəsinə şagirdin adı, soyadı, atasının adı, məktəbin, sinfin nömrəsi və ev telefonunu qeyd olunmaqla qısa SMS göndərməlidir. Aylıq abunə haqqı 4,72 manatdır.

6 rayonda 5 gün qaz olmayacaq

Sentyabrın 11-dən etibarən 5 gün müddətində Bərdə, Tərtər, Ağdam, Füzuli, Beyləqan, Ağcabədi rayonlarının qaz təchizatı dayandırılacaq. "Azəriqaz" İstehsalat Birliyindən «Trend»ə verilən məlumata görə, Yevlax rayonunun isə rayon mərkəzi daxil olmaqla, bir hissəsində təbii qazın verilişində fasilələr yaranacaq.

Qaz təchizatının dayandırılması Qərbi regionu üzrə inzibati rayonların ərazilərində yerləşən qaz təchizatçıların fasiləsiz və etibarlı şəkildə təbii qazla təmin edilməsi, həmçinin şəbəkənin qaz nəqlətmə imkanının artırılması məqsədilə "Qaz İxrac" İdarəsinin balansında olan yeni çəkilmiş mövcud diametri 1020 mm-lik "Qaziməmməd-Qazax" (I xətt) magistral qaz xəttinin 182-210 km-ər arası hissəsinə birləşdirilməsi zərurəti ilə əlaqədardır.

"Azəriqaz" İstehsalat Birliyi bütün istehlakçılardan təbii qazdan istifadə zamanı xüsusilə diqqətli olmalarını və texniki təhlükəsizlik qaydalarına riayət edilməsini xahiş edir.

Qəzet, jurnal və kitab əldə etməyin ən rahat yolu!

Siz sifariş edirsiniz, biz istədiyiniz ünvana çatdırırıq!

Xaricdə və Azərbaycanda nəşr olunan bütün qəzet və jurnallara abunə olmaq, həmçinin Rusiyada və Azərbaycanda nəşr olunan kitabları daha sərfəli qiymətə və daha qısa vaxt ərzində əldə etmək üçün sadəcə zəng etməyiniz kifayətdir.

Telefon: (012) 434 93 01

"Bizim niyyətimiz Azərbaycanla yeni saziş üzrə danışıqların tez bir zamanda başa çatdırılmasıdır" - Avropa Komissiyası

Avropa İttifaqı (Aİ) ilə Azərbaycan arasında yeni hərtərəfli saziş barədə danışıqlar davam edir və həm Bakıda, həm də Brüsseldə daimi əsasda keçirilir.

Bu barədə «Trend»ə Avropa Komissiyasından bildirişlər:

"Bizim niyyətimiz danışıqların tez bir zamanda başa çatdırılmasıdır. Hər iki tərəf danışıqlarda irəliləyişə sadiq olduğunu nümayiş etdirib və biz səbrsizliklə yaxın zamanlarda baş tutacaq növbəti mərhələni gözləyirik".

Avropa Komissiyasından bildirişlər ki, müzakirələr konstruktiv məcrada davam edib və hər iki tərəf 1996-cı ildə əldə olunmuş sazişi əvəz edəcək yeni sazişin imzalanması üçün güclü iradə nümayiş etdirir.

"Yeni saziş fundamental dəyərlər və prinsiplər üzərində"

də qurulmuş münasibətlərimizi daha da genişləndirəcək və dərinləşdirəcək. Saziş siyasi, ticarət-iqtisadi və sahələr üzrə münasibətləri əhatə edəcək".

Komissiyada vurğulayıblar ki, əsas diqqət Aİ ilə Azərbaycan arasında cari əməkdaşlığı, Azərbaycanın Avropa İttifaqı üçün vacib tərəfdaş olmasını əks etdirən və tərəflərə öz potensiallarını reallaşdırmağa imkan verəcək bu sazişin imzalanmasına ayrılır.

Bununla belə, təşkilatdan bildirişlər ki, yeni sazişin adı hələlik müəyyən edilməyib:

"Yeni sazişin imzalanması Aİ ilə Azərbaycan arasında tərəfdaşlıq prioritetlərinin reallaşdırılması ilə yanaşı iktisadi gündəliyimizdə əsas prioritetlərdən biridir".

Gürcüstanda prezident postuna 45 iddiaçı var

Gürcüstanda prezidentliyə namizədlərin irəli sürülməsi başa çatıb. Novator.az-ın məlumatına görə, Mərkəzi Seçki Komissiyasına 45 iddiaçı müraciət edib. Onların 19-u partiyalı, 26-sı müstəqil namizəddir. Rəsmi namizəd kimi qeydə alınmaq üçün iddiaçılar 26 minə yaxın seçici imzası yığmalıdır.

Prezident seçkisi oktyabrın 28-də keçiriləcək. Bu, sonuncu ümumxalq səsverməsidir. 6 il müddətinə seçiləcək prezidentin səlahiyyətləri başa çatandan sonra növbəti dövlət başçısının kimliyini parlamentin deputatları və yerli özünüidarəetmə orqanlarının təmsilçilərindən ibarət kollegiya müəyyən edəcək.

Gürcüstanda prezidentin səlahiyyətləri məhduddur. Hökuməti 150 yerlik parlamentə azı 76 mandat əldə edən partiya formalaşdırır. 2016-cı ilin oktyabrında keçirilmiş son parlament seçkisi Gürcü Arzusu - Demokratik Gürcüstan Partiyası 115 mandat qazanıb. 2012-ci ildə qurulmuş partiya həmin ilin oktyabr ayından hakimiyyətdədir.

Hakim partiya 28 oktyabr seçkisi müstəqil namizəd, deputat Salome Zura-bişviliyə dəstək verəcəyini bəyan edib.

"Minsk Qrupu Dağlıq Qarabağ problemini həll edə bilməz" - Leonid Kalaşnikov

"Fəaliyyəti və əhəmiyyəti nə qədər şübhəli olsa da Minsk Qrupu Dağlıq Qarabağ problemini həll edə bilməz".

"Report" xəbər verir ki, bunu Rusiya Dövlət Dumasının MDB işləri, Avrasiya inteqrasiyası və həmvətənlərlə əlaqələr üzrə Komitəsinin rəhbəri Leonid Kalaşnikov Azərbaycan-Rusiya münasibətlərinə həsr olunan Bakı-Moskva videokörpüsü zamanı deyib.

Onun sözlərinə görə, yalnız Azərbaycan, Rusiya və Ermənistan rəhbərləri bu problemi həll edə bilərlər.

Bakıda Azərbaycan-Çexiya biznes forumu keçiriləcək

Sentyabrın 12-də Bakıda İqtisadiyyat Nazirliyinin dəstəyi və Azərbaycanda İxracın və İnvestisiyaların Təşviqi Fondunun (AZPROMO) təşkilatçılığı ilə Azərbaycan-Çexiya biznes forumu keçiriləcək.

"Report" fonda istinadən xəbər verir ki, tədbirə Çexiya iqtisadiyyatının müxtəlif sahələrində fəaliyyət göstərən şirkətlərin qatılacağı gözlənilir.

Biznes-forum Bakı Biznes Mərkəzində olacaq.

Azay Quliyev Daşkənddə beynəlxalq konfransda çıxış edəcək

Millət vəkili, ATƏT Parlament Assambleyasının vitse-prezidenti Azay Quliyev sentyabrın 10-dan Özbəkistanda səfərdə olacaq. Bu barədə Milli Məclisin mətbuat xidmətindən verilən məlumata görə, Özbəkistanın paytaxtı Daşkənd şəhərində o, BMT-nin xətti ilə keçiriləcək "Preventiv diplomatiya vasitəsilə Əfqanıstanın Mərkəzi Asiyada əməkdaşlığa cəlb edilməsində parlamentlərin rolu" mövzusunda konfransda iştirak edəcək.

Tədbirdə Azay Quliyev ATƏT PA-nın Mərkəzi Asiya və Əfqanıstanla bağlı siyasəti, bu istiqamətdə həyata keçirilən layihələr, region ölkələri arasında əməkdaşlığın və dialoqun gücləndirilməsi işində parlament diplomatiyasının rolu və perspektivi haqqında məruzə ilə çıxış edəcək.

Səfər çərçivəsində ATƏT PA ilə Özbəkistan arasında gələcək əməkdaşlıq məsələlərini müzakirə etmək üçün parlamentin rəhbərliyi ilə görüş də nəzərdə tutulmuşdur.

Səfər sentyabrın 13-də başa çatacaq.

Musavat.com

Ərdoğan ABŞ-a gedir

Türkiyə prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan sentyabrın 23-27-si tarixlərində ABŞ-da səfərdə olacaq.

Virtualaz.org Türkiyə KİV-lərinə istinadən xəbər verir ki, məlumata əsasən, prezident BMT Baş Assambleyasının 73-cü sessiyasının işində iştirak edəcək.

Sentyabrın 27-də isə R.T.Ərdoğan Almaniya yollarına yola çıxacaq.

Cənubi Koreya İrandan neft idxalını dayandırdı

Bu ilin avqust ayında Cənubi Koreya İrandan xam neft idxal etməyib. Bu barədə "Bloomberg" agentliyi məlumat yayıb.

Məlumatda deyilir ki, iyulda Cənubi Koreyanın İrandan sutkalıq neft idxalının həcmi 194 min barel təşkil edib ki, bu da ölkəyə Hindistan və Çinlə birlikdə ilk 3-üyə daxil olmağa imkan verib.

Qeyd edək ki, noyabrın 4-də ABŞ-ın İrana qarşı növbəti sanksiyaları qüvvəyə minəcək. Sanksiyalar İrandan neft idxalının məhdudlaşdırılmasını da ehtiva edir.

"ABŞ-la yaxşı münasibətlər Cənubi Koreya üçün prioritetdir. Ölkənin milli təhlükəsizliyi ABŞ-la hərbi alyansdan asılıdır. Odur ki, İrandan neft idxalı dayandırılıb", - deyir Cənubi Koreyanın Energetika İqtisadiyyatı İnstitutunun əməkdaşı Kim Cekunq bildirib.

Klassik Xalq Cəbhəsi Partiyası (KXCP) daxilində gərginlik müşahidə olunur. Partiyanın qurultayı ətrafında narazılıq getdikcə güclənir. Son olaraq, KXCP Ali Məclisinin sessiyasının çağırılması, orada yaşananlar və yetərsay olmadığı üçün sessiyanın baş tutmaması gərginliyi daha da artırıb.

Bununla bağlı partiya sədrliyinə namizəd, hüquq müdafiəçisi Oqtay Güllaliyevin facebook səhifəsində paylaşdığı status vəziyyəti bir qədər də gərginləşdirib.

O.Güllaliyevin statusunu təqdim edirik: "KXCP Ali Məclisinin növbəti sessiyası "keçirildi". "Keçirildi" sözünü ona görə dırnaq içində yazıram ki, bu dəfə də yetərsay olmadığına görə sessiya baş tutmadı. 7-ci aydır ki, partiyanın Ali Məclisinin sessiyası keçirilmir. İnsanlar iclasa gəlmirlər və ya gələ bilmirlər. Bu barədə başqa bir mövzuda yazarıq. Keçək əsas mətləbə..."

Mənimlə bağlı məsələ gündəlikdə olduğuna görə (17 fevral 2018-ci il tarixdə iştirakı olmadan nizamnaməyə zidd olaraq sədrin təklifi ilə KXCP Ali Məclisinin üzvlüyündən çıxarılmışam-red.) iclasda iştirak etmək üçün qərargaha gəlmişdim. Məclis başlamamışdan öncə bir neçə partiya üzvü mənə və digər dostlara hücum çəkərək bizi ittiham etməyə başladılar. Mən əvvəlcə bu ittihamlara əhəmiyyət vermək istəmədim. Məclis başlayan kimi təhqirə məruz qalandan biri MNTK üzvü Sərxan Cərci çıxış edərək bəzi partiya üzvlərinin qeyri-etik hərəkətləri barədə ölçü götürülməsini vacibliyini bildirdi. Ali Məclisin sessiyasında yetərsayın alınmamasına partiya rəhbərliyinin aydınlıq gətirməsini istədi. Məsələyə dərhal emosional reaksiya verən KXCP sədri Mirmahmud Mirəlioğlu təhqir edənlərə sözünü demək əvəzinə MNTK üzvünü yalan danışmaqda ittiham etməyə başladı. Aydın oldu ki, mənim və digər insanların üstünə yeriyən, bizi ittiham və təhqir edənlərin arxasında birbaşa sədr özü dayanır. Mirmahmud Mirəlioğlu daha sonra özünü mənə tutaraq partiya ilə bağlı məsələnin sosial şəbəkədə müzakirə olunmasının namus məsələsi olduğunu (!?) bildirərək Ali Məclis üzvü olmadığımı görə məclisi tərk etməyimi xahiş etdi. Mən sədrin xahişinin nizamnaməyə zidd olduğunu, məclisin qapalı olmadığını, mənimlə bağlı məsələnin gündəlikdə olduğunu bildirdim. Məclisdə yetərsay olmadığı, vəziyyətin gərginləşməməsi üçün zalı tərk etdi...

KXCP-də qurultayqabağı gərginlik pik həddə

Oqtay Güllaliyev: "Xalqımız haqlı olaraq belə "müxalifətçilər" in, "liderlər" in arxasınca getməyib, onların çağırışına səs verməyib, onları hakimiyyətə gətirməyib"
Xəzər Teyyublu: "Partiyadaxili məsələ olduğu üçün açıqlama vermək düzgün olmaz"

Mən partiyada bu vəziyyəti gördükcə dəhşətə gəlməklə yanaşı xalqımızın nə qədər müdrək və uzaqgörən olduğunu bir daha fərqində oldum. Bilirsinizmi niyə? Deməli xalqımız haqlı olaraq belə "müxalifətçilər" in, "liderlər" in arxasınca getməyib, onların çağırışına səs verməyib, onları hakimiyyətə gətirməyib. Yoxsa bilirsinizmi nə baş verərdi? Böyük bir faciə. Əlbəttə, bu fikirləri yazmaq mənim üçün çox ağırdır. Amma ölkənin 1 nömrəli təşkilatının, vaxtilə Elçibəyin rəhbərlik etdiyi milli-demokratik təşkilatın bu vəziyyətə salınmasını görmək çox ağır və dəhşətlidir. Mirmahmud Mirəlioğlu o nəhənglikdə təşkilatı dağıtdığı, rəzil günə saldığı, hakimiyyətə sərf edən dişsiz vəziyyətdə qoyduğunu görə partiya üzvlərindən və xalqdan üzr istəyib istefa vermək əvəzinə təşkilatın sonuna çıxmaq qərarına gəlib. Partiyada olan əxlaqlı, mübariz, əqidəli adamları təşkilatdan uzaqlaşdırmaqla məşğuldur. Bu adam partiyada əməlli-başlı diktatorluq iddiasına və xəstəliyinə tutulub. Amma o, deyəsən, başa düşmür və anlamır ki, xalqımız və bütün demokratik dünya diktatorları sevmir, onları tarixin zibilliyinə yola salırlar.

Mirmahmud Mirəlioğlu istəyir ki, KXCP-dən istefa verim, gedim, bu məsələ bitsin. Mən bu partiyadan heç yerə gedəsi deyiləm. Mübarizəmi də sona qədər aparacam. Bütün demokratik ruhlu insanlardan, xalqımızdan da bu mübarizədə dəstək istəyirəm. Müxalifətin, xalqımızın belə acınacaqlı durumda olmasının bir səbəbi də Mirmahmud Mirəlioğlu kimi sözü ilə əməli uyğun gəlməyən, mübarizədən çəkinən, səriş-təsiz adamların 18-20 il milli təşkilatların rəhbərliyini zəbt edib hakimiyyətə sərf edən, xalqa zidd siyasət aparmalarıdır. Bu siyasətə son verilməlidir!

Mənim sözüm sonda KXCP-nin rəhbərliyində təmsil olunan Ali Məclisin sədri Bəybala Əbilə, sədr tərəfindən müavinlikdən uzaqlaşdırılıb qərargahdakı otağından da çıxarılan Xəzər Teyyubluya, keçmiş müavin Aydın Qasımlı və digər əqidəli, şəxsiyyətinə hörmət etdiyim şəxslərədir. Doğrudanmı siz qos-qoca Elçibəy təşkilatını hakimiyyətin Mirəlioğlu vasitəsilə hansı rəzil, biabırçı duruma saldığını görmürsünüz? Doğrudanmı təşkilatın böhran keçirdiyinin, Azərbaycan ictimai-siyasi həyatından silinmək təhlükəsində

olduğunun fərqində deyilsiniz? Elçibəy sizə zülmə, zalıma, haqsızlığa boyun əyib susmağımı öyrədir, yoxsa qarşınızda qardaşınız da olsa mübarizə aparmağı? Niyə susursunuz? Nə zamana qədər susacaqsınız?

Bir daha deyirəm ki, Mirmahmud Mirəlioğlunun bu metodları məni və dostlarımı haqq bildiyimiz mübarizədən çəkəndirməyəcək. Milli-demokratik bir təşkilatı xilas etmək, onu hakimiyyətə qarşı mübarizə meydanına gətirmək üçün sona qədər çalışacam. Bu yolda, bu mübarizədə partiya üzvlərindən, cəbhəçi dostlardan və xalqımızdan dəstək istəyirəm. İnanıram ki, biz təşkilatımızda və ölkəmizdə vəziyyəti dəyişməyə qadırıq".

XKCP İdarə Heyətinin üzvü Xəzər Teyyublu "Report" a açıqlamasında deyib ki, partiya qurultayda hazırlaşır, bu cür halların baş verməsi normal haldır: "Çünki KXCP demokratik təşkilatdır. Baş verənlər partiyadaxili məsələ olduğu üçün açıqlama vermək düzgün olmaz".

X.Teyyublu M.Mirəlioğlunun növbəti qurultayda sədrliyə namizəd olacağını açıqlayıb: "O, hazırda partiyanın sədridir. Qurultay günü təyin edildikdən sonra Mir-

Dağlıq Qarabağda ermənilər "seçki" şousunu boykot etdilər

Baş verənlər həm separatçıları, həm də Ermənistandakı bəzi siyasi dairələri şoka salıb

Azərbaycanın işğal altındakı Dağlıq Qarabağ bölgəsində və ətraf rayonlardakı terrorçu və separatçı rejimin "müstəqillik", "demokratiya" şoularını bu dəfə ermənilər özləri ifşa ediblər.

Musavat.com Ermənistan mediasına istinadən xəbər verir ki, Ağdərə rayonunun Vaquas kəndində yaşayan ermənilər Dağlıq Qarabağdakı "növbədənəkar parlament seçkiləri"ni boykot ediblər.

Məlumatda deyilir ki, sentyabrın 9-da işğal olunmuş ərazilərdə vəzifə təyinatları ilə əlaqədar olaraq "iki deputat yeri" uğrunda "seçki" keçirilib. Lakin Vaquas kəndindəki 400 "seçici" "seçki"yə getməkdən imtina edib.

Bu barədə xəbəri kənd icmasının rəhbəri Samvel Ayrapetyan da təsdiqləyib. Onun sözlərinə görə, kənd sakinləri bundan əvvəl yaşayış məntəqəsindəki problemlərin həlli ilə bağlı qarantıya verilməyəcəyi halda, "seçki"ni boykot edəcəkləri barədə xəbərdarlıq edibmişlər. Odur ki, Dağlıq Qarabağda "seçki məntəqələri" bağlanana qədər həmin sakinlər məntəqələrə getməyiblər.

Bu xəbər həm Dağlıq Qarabağ separatçıları, həm də Ermənistandakı bəzi siyasi dairələri şoka salıb və yerli media baş verənləri "unikal hadisə" kimi qiymətləndirib.

Ermənistan mediası xatırladı ki, bu, Ermənistandakı inqilabdan sonra Dağlıq Qarabağda keçirilən ilk "seçki"dir. Bununla bağlı yazılarda bildirilir ki, bir müddət öncə Dağlıq Qarabağdakı etiraz aksiyalarından sonra "dövlət naziri" Araik Arutyunyan da daxil olmaqla, bir sıra "nazirlər", həmçinin "güc strukturlarının rəhbərləri" işdən azad olunub, baş separatçı Bako Saakyan isə 2020-ci ildə öz namizədliyini irəli sürməyəcəyi barədə vəd verib.

"Dağlıq Qarabağda yeni siyasi situasiya yetişir. Vaquaslıların səsvermədən imtinası ondan xəbər verir ki, 2020-ci ildə sürprizlər olacaq" - deyər erməni mediası yazır.

Vaquas əhalisi isə bəyan edib ki, onların "səsvermə"yə getməsi onsuz da formal xarakter daşıyır və "seçilən deputatlar parlamentdə onların maraqlarını qoruyacaqlar". Məlumatda deyilir ki, müharibə zamanı dağılmış kəndin əhalisi daha "demokratiya" oyunlarından bezib.

Dağlıq Qarabağda keçirilən "seçki"ləri dünyanın heç bir ölkəsi və təşkilatı tanımır, bunu şou adlandırır, bu, bəlli məsələdir. Ancaq maraqlısı odur ki, artıq Dağlıq Qarabağdakı ermənilər özləri də bu şoularda iştirakdan və ağır durumda yaşamaqdan beziblər. Məntiq onu deyir ki, günün birində Dağlıq Qarabağ erməniləri xilas üçün Azərbaycan dövlətinə müraciət edə bilərlər.

□ ELSAD,
Musavat.com

mahmud Mirəlioğlu partiya sədrliyinə namizəd sayılacaq. Bütün bu məsələlər qurultayda həll ediləcək".

O xatırladı ki, bir müddət öncə M.Mirəlioğlu partiyada Sədr Aparatını buraxıb: "Mirmahmud bəy Sədr Aparatını buraxıb. Ona görə də müavinlik funksiyasını ye-

rinə yetirmirəm".

Məsələ ilə bağlı KXCP rəhbərliyinin, xüsusilə O.Güllaliyevin statusunda adı keçən şəxslərin mövqeyini öyrənməyə çalışdıq. Lakin zənglərimizə cavab vermədilər.

□ Cavansir ABBASLI,
"Yeni Müsavat"

Nöqsanlara görə 1 baş həkim və 10 tibb işçisi işdən çıxarılib

Nazir baş həkimlərə tapşırıqlar verdi; **Oqtay Şirəliyev**: "Səhiyyənin göstəricilərindən danışarkən ilk növbədə ana və uşaqların sağlamlığı önə çəkilir"

Səhiyyə Nazirliyində Azərbaycan Respublikasında doğuşyardım xidmətinin vəziyyəti və 2018-ci ilin 8 ayı ərzində riskli hamiləlik və doğuş hallarının təhlilinə həsr edilmiş geniş kollegiya iclası keçirilib.

Bu barədə "Report"-a nazirliyin mətbuat xidmətindən məlumat verilib.

Səhiyyə naziri Oqtay Şirəliyevin rəhbərliyi ilə keçirilən iclasda Səhiyyə Nazirliyinin Kollegiya üzvləri, Doğuşyardım Xidmətinin təşkilat xidmətinin baş mütəxəssisləri, perinatal mərkəzlərin rəhbər və məsul şəxsləri, doğum evlərinin rəhbərləri, mamagenikoloqları, qadın məsləhətxanalarının baş həkimləri, ETİ Pediatria İnstitutunun rəhbərliyi və s. səhiyyəni təşkil edən şəxslər iştirak edib.

Respublikanın baş mamagenikoloqu Sevinc Məmmədova 2018-ci ilin 8 ayının hesabatı və nəzərdə tutulan layihələrin tətbiqi üçün təkliflər planı ilə çıxış edib.

Bildirib ki, respublikada baş verən sürətli iqtisadi inkişaf bütün sosial sahələrin, o cümlədən səhiyyənin inkişafına da əsaslı təkan verib.

Son illər ərzində səhiyyənin idarə olunması, tibb müəssisələrinin maddi-texniki bazasının gücləndirilməsi, yeni tibbi texnologiyaların tətbiqi, köklü kadr islahatları, əhalinin pulsuz tibbi xidmətlə təmin olunması, müxtəlif dövlət proqramlarının həyata keçirilməsi və başqa geniş miqyaslı tədbirlər ana və uşaqlara göstərilən tibbi xidmətin keyfiyyətinin yaxşılaşdırılmasına zəmin yaradıb.

Respublikamızda doğuşyardım xidməti perinatal konsepsiyaya uyğun qurularaq beynəlxalq standartlara müvafiq həyata keçirilir. Belə ki, respublikamızda antenatal qulluq üçün səhiyyə müəssisələrində müstəqil və MRX nəzdində qadın məsləhətxanalarında, feldşer mama məntəqələrində, kənd sahə xəstəxanasında, kənd həkim ambulatoriyasında, ailə planlaşdırılması mərkəzlərində, poliklinikaların nəzdində mama-ginekoloji kabinetlər göstərilir.

Doğuşyardım xidməti respublika üzrə I səviyyəli - 53, II səviyyəli -18, III səviyyəli - 10 doğuşyardım tibb müəssisələrində göstərilir.

8 ay ərzində respublikada

ümumi qeydiyyatda götürülən hamilələrin sayı 76020 olub. Onlardan 39701(52%) hamiləliyin erkən müddətində qeydiyyata alınıb. Qeydə alınanlar arasında risk qrupuna daxil olanların sayı 27834 (37 %) təşkil edib.

Ekstragenital patologiyaların strukturuna gəldikdə, respublika üzrə 41% anemiyalı, 28% uşaqlıq üzərində çapıqlı, 4% ürək, 6% böyrək, 2% pre-eklampsiyalı və 27 % digər xəstəliklər təşkil edib. Qadın məsləhətxanalarından alınan məlumatlara əsasən respublikada ümumi doğuşların sayı 71477 təşkil edib. 8 ay ərzində Dövlət Statistika Komitəsindən alınan rəqəmlərə görə ümumi doğuşların sayı 89202 olub. Doğuşların sayında olan uyğunsuzluq 18 min qadının qadın məsləhətxanasında qeydiyyatdan kənarda qalması ilə izah olunur.

Ana və uşaq sağlamlığının yaxşılaşdırılmasına dair dövlət proqramına uyğun olaraq ha-

miləlik registri təkmilləşdirilərək müvafiq təlimatlar keçirildikdən sonra respublika üzrə tətbiq olunub. Bakı şəhəri üzrə 16 müəssisə, rayonlar üzrə 39, özəl tibb müəssisələrindən 5 müəssisə hamilələr haqqında məlumatları daxil edirlər.

8 ay ərzində perinatal mərkəzlərdən Şəki RPM - 1189 doğuş (q/k 21%), Gəncə RPM - 2470 doğuş (q/k 44%), Quba RPM -1532 doğuş (q/k 22%), Lənkəran RPM - 1080 (q/k 50%), Sabirabad RPM -1579(q/k 37%), Respublika Perinatal Mərkəzində 1640 (q/k 58%), ETMGİ -1462 (q/k 63,4) olub.

Ana və uşaqlara göstərilən tibbi xidmət Səhiyyə Nazirliyinin daim diqqət mərkəzindədir, hər bir ana və uşaq ölümü hadisələri mütəmadi olaraq təhlil olunaraq aşkar edilib, çatışmazlıqların aradan qaldırılması istiqamətində müvafiq işlər görülmüşdür.

8 ay ərzində ümumi doğuşun 0,015%-i ölümlə nəticələ-

tibb müəssisələrinə köçürülməsi əksər hallarda SNTTYS-i tərəfindən həyata keçirilir. Belə ki, 8 ay ərzində 60 qadına 146 çağırış, 53 halda telesəhiyyə vasitəsindən istifadə olunub və yalnız 17 halda hamilə və zahılar Bakı şəhərinin doğuşyardım müəssisələrinə köçürülmüş və bu da keçən ilin 8 ayı ilə müqayisədə 43% az olub.

SNTTYS xətti ilə rayonlarda kritik halda olan hamilə və zahılara dair ixtisaslı mütəxəssislər 146 dəfə çağırılıb.

S.Məmmədova çıxışının sonunda Doğuşyardım Xidmətində qeyd olunan çatışmazlıqlar nəzərə alaraq, müxtəlif təkliflər irəli sürüb.

Daha sonra 7 sayılı Qadın Məsləhətxanasının baş həkimi Südəbə İsmaylova, ETİ Pediatria İnstitutunun direktoru Nəsim Quliyev respublikada doğuş-

yardım xidmətinin vəziyyəti, cari ilin 8 ayının hesabatı ilə çıxış ediblər və bəzi təkliflərini kollegiya iştirakçılarının diqqətinə çatırıblar.

Sonda səhiyyə naziri Oqtay Şirəliyev çıxış edərək bildirib ki, səhiyyənin göstəricilərindən danışarkən ilk növbədə ana və uşaqların sağlamlığı önə çəkilir. Xoşagəlməz halların qarşısını vaxtında almaq üçün müxtəlif tədbirlər görülür, məlumatlar verilir. Lakin bütün bunlara baxmayaraq yenə də 18 min hamilə qadın məsləhətxanaya müraciət etməyib. Bu çox böyük rəqəmdir və yolverilməzdir. Belə halların azaldılması üçün maarifləndirmə işləri gücləndirilməli, yeni layihələr və təkliflər irəli sürülməlidir.

Sonda nazir doğum evlərinin və qadın məsləhətxanalarının baş həkimlərinə müvafiq tapşırıqlar verib.

Azərbaycan məşhur brend avtomobilləri istehsal edəcək

Azərbaycan-İran avtomobil zavodu "Xəzər" gələn ildən Rusiya və digər ölkələrə avtomobil ixracına başlamağı planlaşdırır.

Bu barədə "Trend"-ə zavodun sahiblərindən biri olan "AzərMaş" şirkətindən bildirilib.

Şirkətdən qeyd edilib ki, hazırda bu ölkələrin bazarlarına avtomobil tədarükü üzrə fəal danışıqlar aparılır: "Ümumilikdə, istehsal olunan avtomobillərin 20 faizini xarici bazarlara tədarük etmək planlaşdırılır. Hazırda zavodda "Khazar LD" və "Khazar SD" modelləri istehsal olunur".

Həmçinin bildirilib ki, yaxın perspektivdə qiyməti 18-21 min manat olacaq "Renault" və "Peugeot" brendləri altında avtomobil istehsalının təşkil olunması planlaşdırılır: "Zavodda bu gün istehsal olunan avtomobillərin dəyəri 14-16 min manatdır".

Xatırladaq ki, 6 avqust 2016-cı il tarixində İranın "Iran Khodro" və Azərbaycanın "Azeurocar" şirkəti Neftçala sənaye zonasında birgə zavodun yaradılması barədə saziş imzalayıblar. Layihənin ümumi dəyəri 24 milyon manat qiymətləndirilir. Yatırımların 75 faizini Azərbaycan tərəfi, 25 faizini isə İran təmin edəcək. Zavodun illik istehsal gücü gələcəkdə 10 min avtomobil təşkil edəcək.

Ağ Evdə vəzifəli bir şəxs "New-York Times" qəzeti üçün kimliyini açıqlamadan bir məqalə qələmə alıb. Sözügedən məqalədə ABŞ prezidenti Donald Trampa qarşı rəhbərlikində baş qaldıran dirəniş barədə detallar var. Hökumət yetkilisi "Tramp rəhbərliyi içindəki dirənişin parçasıyam" başlıqlı mövqe yazısında aşağıdakıları yazıb:

"Tramp gedənə və ya vəzifədən çıxarılan qədər gündəmini və ölkə üçün pis nəticələr doğura biləcək hərəkətlərini səssizcə əngəlləmək üçün çalışırdıq". Məqaləni yazan yetkilinin adı açıqlanmasa da, respublikaçılardan və rəhbərlik içindəki "dirənişçi qrupdan" olduğunu bu sözlərlə ifadə edir: "Bilirəm, çünki mən də onlardan biriyəm. Daha açıq olmaq lazımdırsa, bizimki soldan çıxan bir dirəniş deyil. Biz rəhbərliyin daha böyük uğur qazanmasını istəyirik. Tramp bir respublikaçı olaraq seçilmiş olsa da, prezident mühafizəkarların mənimsədiyi müstəqil ağıl, sərbəst bazarlar və müstəqil xalq ideallarına yaxınlıq göstərmir".

Tramp "Nyu-York Times" qəzetində yayımlanan məqaləni "qorxaqcasına" adlandırır və adı gizli saxlanılan yetkiliyə yer verən qəzeti də tənqid edib. Sitat: "Bu adam gerçəkdirsə, beynəlxalq təhlükəsizlik nöqtəyi-nəzərdən "New-York Times" bu şəxsin kim olduğunu açıqlamalıdır".

Məqalə təcrübəli jurnalist Bob Voodvardın Ağ Evdə Trampın qərarlarının əngəllənməsi üçün aparılan intriqaqlar barədə yazdığı kitabın ayrı-ayrı hissələrinin "Vaşinqton Post" qəzetində paylaşılmasından bir gün sonra yayımlandı.

Məqalədə Ağ Ev yetkilisi Trampı əxlaqsız, ticarət və demokratiya əleyhdarı adlandırır və ABŞ prezidenti haqqında "lazımı qədər məlumat sahibi olmadan, yetişməmiş və zaman-zaman laqeyd qərarlar almağa meyilli" ifadələrindən istifadə edib.

Yazıda həmçinin Ağ Evdəki bir qrup məsləhətçinin də Trampın vəzifədən çıxarılması üçün ABŞ konstitusiyasının 25-ci əlavə maddəsini gündəmə gətirməyi düşündüyü, amma sonunda vaz keçdiyi də qeyd olunub: "Amma heç kimsə bu konstitusiyaya qalmaqalına zəmin hazırlamaq istəmədi. Yeni bu durum hansı formada sona çatana qədər rəhbərliyin doğru yola qayıtması üçün əlimizdən gələni edəcəyik".

Yetkili yazıda özlərini Ağ Evdəki "qəhrəmanlar" olaraq təqdim edib. Trampın bəzi köməkçiləri haqda mediada "pis adam" elan edilə də, arxa planda hər nə qədər uğursuz olsalar da, Ağ Evdə verilə biləcək pis qərarlara mane olmaq üçün çalışdıqlarını yazıb. **Yazı müəllifi amerikalılara da belə səslənib:** "Bu xaotik zamanlarda yazdıqlarım, sa-

lamada isə Tramp hər zaman kimi "Nyu-York Times" qəzetini saxtakar, hadisəni isə rəzalet adlandırır...

"Yeni Müsavat" xatırladır ki, imzasız, anonim şikayət yazmaq sovet dövründə Azərbaycanda da populyar olub. Ayrı-ayrı dövlət məmur-ları ilə bağlı şikayət yazıları, ifşaedici məlumatlar çox vaxt imzasız yazılıb və müvafiq dövlət qurumlarına göndərilib. Çox vaxt da bu məktublar əsasında insanlar vəzifələrindən azad ediləblər. Hətta sovet dövründə çəkilən filmlərdə də anonim məktub mövzusu çox aktual olub. Bu işin "ustaları" filmdə pis personalar kimi təqdim edilib. Amma haqqında yazdığımız xəbərdə Amerika cəmiyyəti bu cür imzasız xəbərləri olduqca müsbət hal kimi qiymətləndirir və bunu ümumi işin, Amerikanın xeyrinə atılan addım kimi dəyərləndirir.

□ **Sevinc TELMANQIZI,**
"Yeni Müsavat"

Ağ Evdəki donosçu - anonim yetkili Trampı demokratiya qənimi adlandırır

ABŞ prezidenti isə anonim məqaləyə yer verən qəzetin təhlükəsizlik baxımından həmin şəxsin adını açıqlamalı olduğunu iddia edir

dəcə, bir kasıb təsəllisi olacaq, amma amerikalılar Ağ Evdə böyüklərin də olduğunu bilməlidir. Nələr yaşandığının tamamen fərqləndiririk. Və Donald Tramp etməsə də, biz doğru olanı etməyə çalışırıq. Nəticə isə hər tərəfdən idarə olunan prezidentlikdir".

Yazı müəllifi "hər tərəfdən idarə olunan prezidentlik" anlayışına xarici siyasətdə Cənubi Koreya və Rusiya ilə münasibətlərdə verilən qərarları nümunə göstərib: "Prezident Tramp Rusiya prezidenti Vladimir Putin və Cənubi Koreya lideri Kim Çe kimi avtokratlar və diktatorları tərcih edir kimi bir təəssürat yaratmağa çalışır. Və bizimlə bənzər fikirlərə müttəfiq dövlətlərlə qurulan bağları da lazımı qədər təqdir etmir. Ağıllı müşahidəçilər isə rəhbərliyin geri qalanının fərqli bir qoldan irəlilədiyinin fərqləndirir. Bu qol Rusiya kimi daxili işlərə müdaxilə etdikləri üçün cəza aldığı, dünya miqyasındakı müttəfiqlərin rəqib yox, ortaqlar hərəkət edən ortaqlar olaraq görüldüyü bir sahədir".

Tramp bu məqaləni "utancverici" adlandırır və yazdığı twitdə də "Nyu York Times"ə müraciət edib: "Əgər hakimiyyətdə bu üst səviyyədə təmsilçi həqiqətən də varsa və bu, "Nyu-York Times"ın başqa bir fırıldaq qaynağı deyilsə, əgər bu qorxaq adam gerçəkdirsə, qəzet beynəlxalq təhlükəsizlik baxımından bu insanın kimliyini höku-

mətə bildirməlidir".

Ağ Evin media sözcüsü Sarah Huckabee Sanders də rəsmi açıqlamada sərt bir dildən istifadə edərək, bu kimliyi açıqlanmayan şəxsin "ölkəsi yerinə öz eqosunu Amerika xalqının iradəsinin qabağında tutduğunu" deyib.

Tramp və Ağ Ev məqaləni yayımladığı üçün "Nyu-York Times" qəzetini tənqid edib. Bu məqalə və məqalə ilə bağlı səsləndirilən rəylər, ifşa elementləri daha öncə ABŞ hakimiyyətində bənzəri görülən bir durum olaraq dəyərləndirilir. Qəzetin şərh səhifəsində çıxan məqalələr "Nyu-York Times"ın xəbər mərkəzi xaricində bir qurum tərəfindən hazırlanır.

Qəzet rəhbərliyi bildirib ki, məqalə müəllifi olan dövlət nümayəndəsinin kimliyini bilirlər. Qəzet kimliyi ictimaiyyətə açıqlanmayan hökumət nümayəndəsinin məqalənin yayımlanması üçün şəxsən onlara müraciət etdiyini dedi və imzasız yayımlanması qərarı ilə bu yazını onlara təqdim etdiyini deyib: "Bu, kimliyi açıqlanmayan yetkili tərəfindən qələmə alınan məqaləni yayımlamanın, belə önəmli bir baxış bucağını oxucularımıza çatdırmağın tək yolu olduğuna inanırdıq".

ABŞ-in dövlət katibi Mayk Pompeo isə məqaləni özünün yazmadığını demək ehtiyacı hiss edib.

Yazıda ötən həftə dəfn

edilən senator Con Makkeyn haqqında "venera" ifadəsindən istifadə edildiyi üçün bu sözü danışdıqlarında tez-tez istifadə edən prezident köməkçisi Mayk Pensin bu məqalənin müəllifi olması ilə bağlı versiyalar yayılıb. Amma Pensin sözcüsü bu iddialarla bağlı aşağıdakıları deyib: "Prezident köməkçisi öz yazılarının altına imzasını qoyur. "Nyu-York Times" və bu yazını yazan şəxs bu yanlış, iftira dolu və qorxaq yazıya görə özündən utanmalıdır".

CNN isə Pens xaricində bu məqaləni kimlərin yazı biləcəyi ilə bağlı 13 versiya sadalayıb: Birinci xanım Melania Tramp, prezidentin qızı Ivanka Tramp və əri Cared Kuşner, ABŞ-in BMT-dəki təmsilçisi Nikki Haley, Trampın Rusiya üzrə məsləhətçisi Fiona Hill, ədliyyə naziri Ceff Sessions, müdafiə naziri Ceyms Mattis, Ağ Evin baş katibi Con Lekki, Trampın məsləhətçiləri Kellyan Konvey və Don Makken, daxili təhlükəsizlik naziri Kirsən Nilsen və beynəlxalq təhlükəsizlik direktoru Don Kouts.

Müşahidəçilər hesab edirik ki, bütün bu baş verənlərdə rəhbərlik içindəki digər qolun başqa xətt üzərindən irəlilədiyi müşahidə edilir.

Məqalənin dərcindən qısa müddət sonra prezident Tramp twitter vasitəsilə bir sözlük mesaj yazıb: "Xəyanət". Daha sonra verdiyi açıq-

Azərbaycanlı iki bacı İsveç parlamentinin millət vəkili seçildilər

İsveçdə baş tutan parlament seçkilərində Aylin Fazelian Sosial-Demokrat Partiyasından İsveç parlamentinə, bacısı 34 yaşlı Ayda Kərimli isə Mərkəz Partiyasından əyalət millət vəkili seçiliblər.

Bu barədə musavat.com-a məlumatı diaspor üzrə araşdırmaçı-jurnalist Elnur Eltürk verib

26 yaşlı siyasətçi Aylin 14 yaşından Sosial-Demokrat Partiyasının fəalidir. 22 yaşında əyalət parlamentinin üzvü seçilib. 4 il ərzində partiyanın Qadınlar Təşkilatının idarə heyətinin ən gənc üzvü olub. Partiyada qadınlar üzrə beynəlxalq təmsilçidir. Aylin Fazelian 11 bələdiyyə tərəfindən seçki vərəqəsində ikinci namizəd olub.

□ **Musavat.com**

Leninin qırıq əli, sınıq ayağı

Samir SARI

Deyirlər (həm də yazırlar) ki, Tacikistanda müsəlman din adamları məscidlərdə topladıqları həftəlik ianələrlə Leninin heykəlini bərpa ediblər.

Bu xəbərə qətiyyətlə, türkən sözü, şaşırmadım. Çünki təvazökarlıqdan Düşənbə qədər uzaq olsa da, az-çox Şərqi bələdəm, bilərəm ki, bu regionda nə desən, olar.

Düzdür, çoxlarına din adamlarının öz aralarında "atışaraq", dünyanın ən qəddar dinsiz dövlətini qurmuş, məscidləri uçurmuş, tövləyə çevirmiş, üstəlik, Tacikistanı qəsb etmiş rejiminin liderinin abidəsini bərpa etməsi təəccüblü görünə bilər, amma bu təəccüblü deyil.

Sadəcə, maraqlıdır: dindarlar bu addımı atmağa nə vadar edib? Sovet dövründə rəsmən "peyğəmbər" elan edilən Leninə böyük sevgimi? Rusiyanın xoşuna gəlmək, "biz hələ də sizinləyik" mesajı vermək istəyimi?

Görünür, ikisi də var. Çünki SSRİ-yə daxil olan 15 müttəfiq respublikanın 15-də də Leninin heykəlləri kütləvi şəkildə yıxılmağa, bəzi respublikaların bəzi şəhərlərində bu "unikal tarixi abidə"ni qoruyub saxlayanlar olub. Onlardan biri də Tacikistanın Şaruz şəhəri imiş.

Heç demə, şəhərin mərkəzində tapılan heykəl iki il öncəyə qədər sağ-salamat yerində durmuş. İki il əvvəl isə namulüm şəxslər (güman ki, neo-dindarlar) onu devirib və bu zaman heykəlin, SSRİ-nin hər yerindəki bənzər heykəllərdə olduğu kimi, "gələcəyə uzanan" əli qırılıb. Vəfali dindarlar isə bərpa zamanı həm heykəlin qırıq əlini yenidən düzəldiblər, həm də abidəni qızılı rəngə boyayıblar. Bu sonuncunu yəqin ki, acığı ediblər, qoy günəş düşəndə parlıdasın, düşmənin gözünü qamaşdırsın.

Bu hadisə kəndimizin parkındakı, mədəniyyət evinin qabağındakı Lenin heykəlinin başına gələnləri xatırladı.

Ötən əsrin 50-ci illərində o cür heykəldən biri də bizim kəndin ortasındakı parkda inşa edilmişdi. İntəhası, lap startda Lenin bu abidədə tək olmayıb, iri bir skamyada Stalinlə yanaşı oturubmuş. Heykəltəraşlar iki lideri "sovet xalqını işıqlı gələcəyə necə aparmaq" mövzusunda dərhləşdikləri yerdə təsvir ediblər. Ancaq 1956-cı ildə Nikita Xruşov Stalinə, türkən sözü, kötü çıxarılandıqdan sonra vacib olub ki, Stalinə Leninin yanından götürsünlər. Götürüblər. "Dahi rəhbər" in aşağı ətrafı götürülmə əsnasında dağılıb, amma qurşaqdan yuxarı hissəsi sağlam qalıb. Onu da atmayıblar, aparıb mədəniyyət evinin səhnəsinin bir küncünə qoymuşdular ki, birdən yenə lazım olar, hökumətə nə var, görəsən, bir gün Stalinə də bəraət verər. Necə ki, 37-38-də güllələnən kommunistlərin hamısı sonradan bəraət almışdı, bax, eləcə.

O heykəl uzun illər o cür qaldı. Leninin yanı boş idi deyər, parka yaxın məhəllələrin dəcəl uşaqları həmişə qalxıb "proletariatın dahi rəhbəri"nin yanından oturur, məzələnirdilər. İndiki vaxt olsa, yəqin ki, android telefonla çəkilmiş Leninli şəkillər "Feysbuk"u bəzəyər.

Gün gəldi, SSRİ ləxələməyə başladı. 20 Yanvar faciəsi baş verdi, böyükklər kimi, balacalar da artıq Moskvaya, Kremlə, kommunizmlə, Leninə nifrət etməyə başladılar. Bir gün parka gedən yerli kommunistlər fərq etdilər ki, gecəyə kimlərsə Leninin botinkalı ayağını qırıb, yerə atıblar, paslı armatur görünür. Bəziləri cəbhəçilərdən şübhələnirdi, amma tezliklə məlum oldu ki, uşaq işidir.

SSRİ hələ dağılmamışdı, dağılana da oxşamırdı, Mütəllibov demişkən, həyat davam edirdi, ona görə də aktiv kommunistlər qərara gəldilər ki, bu "vandalizm aktı"ndan yuxarılar xəbər tutmamış abidəni bərpa eləsinlər. Sovxozun tikinti briqadasının rəhbəri Xanəli kişiyyə tapşırıdılar, o da bir vedrə sementlə "vandalizm aktı"nın nəticələrini aradan qaldırdı. "Lenin" in ayağının rəsmi açılışı olmadı, amma kommunistlər işlərindən razı halda gəlib çayxanada oturdular və cəbhəçilərə söz soxdular - "Lenin həmişə yaşayacaq" kimi bir şey.

Ertəsi gün saat 10 radələrində camaat yeni-yeni çayxanaya gələndə kimsə xəbər gətirdi ki, Leninin abidəsinin dünən bərpa olunan ayağı yenidən qoparılıb, yerlərdə ağara-ağara qalıb. Kommunistlər çox dilxor oldular, amma abidəni yenidən bərpa etmədilər. Gördülər ki, xeyri yoxdur. Hərçənd ötən əsrin 30-cu illəri olsaydı, sırasında bu sətirin müəllifi də olmaqla kənddəki cəbhəçilərin hamısı o "qırıq ayağ"ın zibilinə düşəcək, ən azı Sibire göndiriləcəkdi. Tövbə, bizim xəbərimiz yox idi.

İndi görək tacik yeniyetmələr mollaların o bərpa işinə necə reaksiya verəcəklər...

Bakı-Quba-Rusiya yolunun dağılması ilə bağlı son günlər sosial şəbəkələrdə statuslar və fotolar nəzərəcarpacaq dərəcədə artıb. Hələ 2009-cu ildə o dövrün nəqliyyat naziri Ziya Məmmədov Bakı-Quba-Rusiya yolu istifadəyə verilən zaman onun istismar müddətinin 30 il olduğunu vurğulamışdı. Amma cəmi 3 il sonra - 2012-ci ildə yol sıradan çıxmağa başladı. Bu gün - yolun istismara verilməsindən 9 il sonra Bakı-Quba-Rusiya yolu tamamilə sıradan çıxmaq üzrədir. İş o yerə çatıb ki, beton yolun dağılmış hissələri asfaltla əvəzlənir, bəzi yerlərdə isə asfalt yamaqlarla yararsız hala düşmüş yol təmir olunur.

lunda neçə tonluq yük maşınlarının hərəkətinə hesablanmasını açıqlamalarını xahiş etmişəm. Açıqlamayıblar, gizli saxlayıblar. Ümumi cavablar verib, yaxalarını kənara çəkiblər. Halbuki bu məlumat açıq olmalıdır. Bu gün dünyada yol çəkilişi praktikası var. Məsələn, yol çəkilərkən nəzərə alınır yol çəkilişi məsuliyyətsizlik və nəzarətsizlik şəraitində aparılıb. Bütcdən yol çəkilişi üçün ayrılan pulların heç 30 faizi təminat üzrə xərclənməyib. Ziya Məmmədovun dövründə inşa edilmiş körpülərdə artıq çatlar əmələ gəlib. Avtovağzaldan Bakı şəhərinə daxil olmadan kənar yolla gedəndə maşın

Ziya Məmmədovun 30 il "ömür"

"biçdiyi" yol niyə tez dağıldı - səbəblər

Bakı-Quba-Rusiya avtomobil yolu sıradan çıxıb; ekspert təklif edir ki, yeyintiyyə yol vermiş məmurlar haqda istintaq başladsın, cəzalandırma olsun; sabiq nəqliyyat nazirinin vaxtında tikilən yollar və körpülər sıradan çıxır

Ekspert Elməddin Muradlı "Yeni Müsavat"a yaranmış vəziyyəti şərh edərkən deyib ki, Bakı-Quba-Rusiya yolunun dağılma səbəbləri haqda illərdir ki, mətbuatda fikirlər söylənilir: "Bakı-Quba-Rusiya yolu tikiləndə müəyyən olunmuş normativlər nəzərə alınmalı idi. Təəssüf ki, hələ həmin yol çəkilərkən normativlərin nəzərə alınmadığı, yol təsərrüfatının əsaslarına söykənmədiyi haqda faktlar vardı. Həmin yolun tikintisini ilkin dövrdə alman mütəxəssislər aparırdı. Lakin qısa müddət sonra o dövrdə Nəqliyyat Nazirliyi bir qərarla alman mütəxəssisləri işdən uzaqlaşdırdı. Bunu belə əsaslandırdılar ki, həmin işləri yerli mütəxəssislər də görə bilər. Beləcə, yolu tikib təhvil verdilər. O yolla bağlı göstərdikləri zəmanət müddəti də özünü doğrultmadı. Təhvil verildəndə 3-4 il sonra yol eroziyaya uğradı, dağılmağa başladı. Bu, dövlət büdcəsinə birbaşa zərbə vurmaqdır. Hazırda həmin yolu hissə-hissə təmir edirlər. Bu da bütcdən vəsait ayrılması hesabına başa gəlir. Bu məsələlərlə bağlı Baş Prokurorluq cinayət işi başlaya və müvafiq araşdırma apara bilər. Əmin edirəm ki, cinayət işi başlanarsa, həmin yolun çəkilişində iştirak etmiş məsul şəxslər cinayət məsuliyyətinə cəlb oluna bilər, azı 20 nəfər həbsə göndərilər".

Elməddin Muradlının fikrincə, yol təhvil verildə 30 illik zəmanət verilib, sifarişçi olan Azərbaycan dövləti qarşısında öhdəlik götürülüb: "Nəqliyyat Nazirliyinin rəhbərliyi, Ziya Məmmədov başda olmaqla, verilmiş zəmanətlə bağlı sorğulanmalı, yolun dağılmasının keyfiyyətsiz materi-

allar, xüsusən beton qarışıqlarında istifadə edilən sementin markası doğru-dürüst müəyyən edilməlidir. Bu gün də bunu etmək mümkündür. Yoldakı betondan nümunə götürməklə hansı markalı sementdən istehsal edildiyini aydınlaşdırmaq olar. Bu məsələ bu gün araşdırılmasa, Azərbaycanca yol problemi, yolların dağılıb sıradan çıxması problemi həll edilməmiş qalacaq. Yol çəkənlər, yol çəkilişinə rəhbərlik edənlər görməlidirlər ki, keyfiyyətsiz yol çəkilişi, yol çəkilişi zamanı işə vicdansız yanaşma, nəzərdə tutulan materialların daha aşağı keyfiyyətli materiallarla əvəzlənməsi qanunla cəzalandırılır. İnsanlar bunu dərk etməli, görməlidirlər. Əks halda, vəziyyət dəyişməyəcək".

E.Muradlı deyir ki, rəsmilər Bakı-Quba-Rusiya yolunun dağılmasının əsas səbəbi kimi ağır tonajlı maşınların həmin yolla hərəkətini göstərirlər: "Yol çəkilişindən sonra müvafiq qurumlara dəfələrlə sorğular verib Bakı-Quba-Rusiya yo-

ki, gələcəkdə 5 qat artıq yükə dözümlü olsun. Yolda 25 tonluq "KamAZ"ın hərəkəti nəzərə alınarsa, 26 tonluq maşının da yoldan istifadəsi yolveriləndir. Yeni yolu 5 dəfə artıq yükə dözümlü tikməlidirlər. Daha bizdəki kimi 3-5 il sonra dağılacaq qədər zəif tikilməməli idi. İstənilən halda yolun pis tikilməsi və istifadəyə verildəndən sonra lazımcı nəzarət edilmədiyi göz qabağındadır. Əgər yol yüksək texnologiyaya ilə ağır tonajlı yük avtomobillərinə dözümlülük dərəcəsi nəzərə alınaraq tikilsəydi, belə tez dağılmazdı. Digər tərəfdən, Bakı-Quba-Rusiya yolu ağır tonajlı maşınlarla görə dağılıbsa, bəs Bakı Dairəvi Yolunun Hövsən istiqamətində çəkilmiş beton yol niyə dağılır? Həmin yoldan ki, ağır tonajlı maşınlar keçmir. Oradan uzağı avtobus və ya mikroavtobuslar keçir, əsasən minik maşınları şütüyür. Həmin yolu da Ziya Məmmədov nəqliyyat naziri olarkən çəkiblər. Nəqliyyat Nazirliyinin dövründə çəkilən yollar bu gün yenidən çəkilir. Çünki

öz-özünə atılıb düşür. Çünki yolda "qarışma" əmələ gəlib. Səbəb də odur ki, yol yatağında çəkilişdən əvvəl bərkətmə işləri lazımi qaydada aparılmayıb. Bu məsələləri istintaq qrupu yaratmaqla araşdırmaq, təqsirkar şəxslərin dairəsini müəyyən edib cəzaya çatdırmaq olar. Bu yola baş vurulsa, keyfiyyətsiz yol problemi gələcək nəsillərə miras qalmaz".

Qeyd edək ki, 2005-cı ildən tikintisinə başlanan Bakı-Quba-Rusiya avtomobil yoluna ümumilikdə 700 milyon manat xərclənib. 2005-2010-cu illərdə layihəyə dövlət büdcəsinin investisiya xərclərindən 641 milyon 820 min manat pul ayrılıb. Beynəlxalq maliyyə təşkilatlarından alınan kreditlərlə birlikdə layihə 700 milyon manata başa gəlib. Beton yolun 30 ilə davam gətirəcəyi açıqlansa da, 2009-cu ildən istismara verilən yol 3 il sonra dağılmağa başladı.

□ E.MƏMMƏDƏLİYEV
"Yeni Müsavat"

Qobustan həbsxanasındaki ağır vəziyyət, həbsxana rəhbərliyinin qanunsuz hərəkətləri, məhbusların həyatlarının təhlükə altında olması ilə bağlı prezident İlham Əliyevə müraciət ünvanlanıb.

Qarabağ Azadlıq Təşkilatının (QAT) sədri, Ömürlük Məhbusların Hüquqlarını Müdafiə Komitəsinin rəhbəri Akif Nağının ünvanladığı müraciətdə deyilir ki, ömürlük məhbus yaxınları və rəsmi nümayəndəsi olduğu məhbuslardan aldığı məlumatlara əsaslanaraq: "Qobustan həbsxanasında ceza çəkən məhbusların saxlanma şəraitində yaranmış ciddi problemlərlə bağlı toplantı keçirmiş və Qobustan həbsxanasının reisi Aftandil Ağayevin məhbus və onların yaxınlarına yaratdığı ciddi problemlər, dözülməz saxlanma şəraiti barədə məhbus yaxınlarından məlumat almışdır. Məhbus yaxınlarının çıxışları və məhbusların yazılı müraciətləri ilə tanış olduqda, həbsxana reisi Aftandil Ağayevin dövlətimizin ali qanunlarından xəbərsiz olduğu təsəvvürü yaranır. Məhbus və məhbus yaxınları bildirirlər ki, reis tərəfindən məhbuslarla qəsdən yaradılmış qarşılıqlı hər bir məhbusun həyatına ciddi təhlükədir".

Akif Nağı dövlət başçısına müraciətində qeyd edir ki, 23 il ömürlük ceza çəkən məhbusun anasının verdiyi məlumat görə, Qobustan həbsxanasında

Pentensiar Xidmət Qobustan həbsxanası ilə bağlı açıqlama verdi

Penitensiar Xidmət rəsmisi: "Həqiqətə uyğun deyil"

Mehman Sadıqov

sında 1998-ci ildən bu günə kimi təyin olunan heç bir reis bu dərəcədə rüsvətxorluğa, kobud qanun pozuntularına yol verməyib: "Ömürlük ceza çəkən məhbusların saxlanma şəraiti bu dərəcədə dözülməz olmamışdı! Aftandil Ağayev əvvəllər cəzaçəkmə müəssisələrindən birində (12 saylı) reis olduğu zaman da eyni ilə məhbuslar işğencələrə məruz qalmaqla yanaşı, onun rüsvətxorluğuna kütləvi şəkildə etiraz edilmiş və Aftandil Ağayev işdən çıxarılmışdı. O, Qobustan həbsxanasına reis təyin edilən gündən məhbuslara qarşı qeyri-insani münasibətini daha qəddarlıqla davam etdirir. O, qəsdən məhbuslar arasında qarşılıqlı yaradıb, onların həyatına təhlükəni son həddə çatdırıb. Reis Aftandil Ağayev həbsxananı qəddar, qeyri-insani və öz "qanunları"

ilə "tənzimləyərək", oranı şəxsi mülkiyyətinə çevirmişdir!"

Reytinq.info-nun yaydığı müraciətdə yazılır ki, Ağayev bu həbsxanaya reis təyin olunan ciddi səbəb olmadan qapalı həbsxanada imkansız məhbuslara əl qandalı tətbiq edir, qəbuluna gətirdiyi məhbusu 5 saata qədər, qollarını ağırlı vəziyyətdə arxaya qandallayaraq, bəzən də qəbul otağının qarşısında olan dəmir boruya bərkidərək, yayda qızmar günəş şüası altında, qışda isə şaxtada saxlamaqla onlara dözülməz işğencələr verir: "Cüzi səbəbdən ceza tətbiq etdiyi məhbusu əvvəl kluba apararaq, şəxsən iştirakı ilə amsızlıqla döydürüb qollarını arxadan çarpayığı qandallayaraq, uzun müddət karsda saxlatdırır. Daha çox şəxsi işğencə növlərinin tətbiqi məhbusu islah olunmaya yox, ölüm hökmü icrasına gətirəcəyini hesab etmək olar! Son zamanlar ölənlər məhbusların sayına nəzər salsaq, ölüm hökmünün işğencələrlə icra olunduğu anlamına gəlmək olar!"

ilə "tənzimləyərək", oranı şəxsi mülkiyyətinə çevirmişdir!"

Rayonunun işğalı günü rayonun mərkəzində PKK-çı olduğunu gizlətməyən türkiyəli döyüşçünün müsahibəsi çoxlarına məlumdur. Vaxtaşırı yayılan məlumatlarda isə separatçı rejimin və Ermənistanın Dağlıq Qarabağda, Laçın və Kəlbəcərdə terrorçuların təlim düşərgələrini yaratdığı, Türkiyədən, Suriyadan erməni mənşəli terrorçuların bu düşərgələrdə yerləşməsinə şərait yaratdığı bildirilib.

Yeri gəlmişkən, Azərbaycanın dövlət rəsmiləri də işğal olunmuş ərazilərimizdə ermənilərin terrorçular cəmləşdirdiyini, Dağlıq Qarabağ ərazisində narkotik və qanunsuz silah dövriyyəsi olduğunu dəfələrlə qeyd ediblər.

Dünya dövlətlərinə də siri deyil ki, hazırda Dağlıq Qarabağ ərazisi işğalçı dövlət tərəfindən narkotik tranziti, narkotiklərin becərilməsi, satılması, transmilli cinayət üçün nəzərsiz ərazi kimi istifadə olunur.

2017-ci ilin iyununda isə Türkiyədə fəaliyyət göstərən Əsaslı Erməni İddialarına qarşı Mübarizə Dərnəyinin (ASİMDER) başkanı Göksel Gülbey Ermənistanın terror təşkilatları ilə işbirliyinə dair açıqlamalar vermişdi. O bildirmişdi ki, Ermənistan işğal etdiyi Qarabağda 12 PKK düşərgəsi yaradılıb və həmin düşərgələrdə 1750 PKK yaraqlısı yerləşdirilib. Türkiyədən qaçan terrorçuların böyük hissəsi Ermənistan tərəfindən Qarabağda yerləşdirilib. Terrorçular orada sərbəst yaşayırlar.

□ **Etibar SEYİDAĞA,**
"Yeni Müsavat"

Akif Nağı dövlət başçısından xahiş edir ki, həbsxananı növbəti dəfə gəlir mənbəyinə çevirmiş Ağayevin cinayət xarakterli hərəkətləri araşdırılsın və yaranmış təhlükənin qarşısının alınmasına göstəriş verilsin.

Penitensiar Xidmətin məlumat xidmətinin rəhbəri Mehman Sadıqov müraciətlə bağlı "Yeni Müsavat"a münasibət bildirib: "Qobustan Həbsxanasında xüsusilə ağır cinayət törətmiş ömürlük həbs cəzasına məhkum olunmuş şəxslər, eyni zamanda cəzaçəkmə müəssisələrində rejim qaydalarını dəfələrlə kobud, qərəzli surətdə pozmuş şəxslər saxlanılır. Orada saxlanılan kontingent digər müəssisələrdə saxlanılanlarla eyni deyil. Həmin kontingentlə işləmək üçün Qobustan

Həbsxanasına kifayət qədər təcrübəli əməkdaşlar cəlb olunub. Adı hallandırılan reisi də təcrübəli kadrlardandır. İşin spesifikasını gözəl başa düşən kadrdir. Eyni zamanda orada da digər saxlama yerlərində olduğu kimi saxlama ilə bağlı hüquqi normativ sənədlər var. Daxili intizam qaydalarına, Cəzaların İcrası Məcəlləsinin tələblərinə hər kəs riayət etməlidir. 23 il Qobustan Həbsxanasında saxlanılan məhkumun anası şikayət edir və o ananı da anlayırıq. Çünki istəyir ki, oğlunun cəza növü 15 ilə əvəzlənsin. İllərdir ki, bu məsələni qaldırırlar. Demək istəyirəm ki, orada hər hansı bir məhkuma qarşı işğencədən söhbət gedə bilməz".

Müraciətlə bağlı araşdırma aparılıb-aparılmayacağı ilə bağlı xidmət rəhbəri deyib ki, məsələ müvafiq qaydada araşdırılacaq: "Penitensiar Xidmət tərəfindən məhkumların qida rasionunun qanunvericiliyə uyğun qaydada verilməsi çox vacib məsələdir. Əlbəttə ki, bu məsələlərlə bağlı araşdırmalar da gedir, izlənilir də bu məsələlər. Əgər hər hansı bir neqativ hal varsa, müvafiq qaydada ölçü də götürülür. Amma onun yazdığından heç biri həqiqətə uyğun deyil".

□ **E.MƏMMƏDƏLİYEV,**
"Yeni Müsavat"

Separatçı Fəxrəddin Abbasov Rusiyada həbs edildi

Azərbaycana qarşı tərxiatlar törədən, qara piar aparan qondarma "Talış Muğan Respublikası"nın "parlament sədri" Bakıya təhvil verilir

Sentyabrın 6-da Moskvanın Lübertsi rayon polisinin əməkdaşları tərəfindən Azərbaycanın beynəlxalq axtarışa verdiyi Fəxrəddin Abbasov (Aboszoda) saxlanılıb. Ona qarşı Azərbaycan Respublikasının Cinayət Məcəlləsinin 281.2, 283.1 maddələri üzrə ittiham irəli sürüldü.

Sentyabrın 7-də Moskva vilayəti Lübertsi şəhər məhkəməsinin hakimi İ.A.Juravlyova Abbasovun Azərbaycan tərəfinə təhvil verilməsi məqsədilə onun barəsində 1 ay müddətinə həbs cəzası hökmü çıxarıb.

Qeyd olunur ki, F.Abbasov barəsində cinayət işi 2018-ci ilin iyul ayının 12-də Bakı şəhəri Səbail Rayon Məhkəməsi tərəfindən başlanıb. İyulun 14-də onun barəsində 4 ay müddətinə həbs qərarı verilib. Abbasov beynəlxalq axtarışa verilib.

Fəxrəddin Abbasov 1956-cı ildə Lerik rayonunda anadan olub. 1993-cü ilin yayında qondarma "Talış Muğan Respublikası"nın "parlament sədri" seçilib. 1994-cü ildə Azərbaycanı tərk edib və Rusiyada yaşamağa başlayıb. 2005-ci ildə Azərbaycana qayıdaraq talış dilində "Şavnişt" qəzetini dərc edib və az sonra yenidən Rusiyaya qayıdıb.

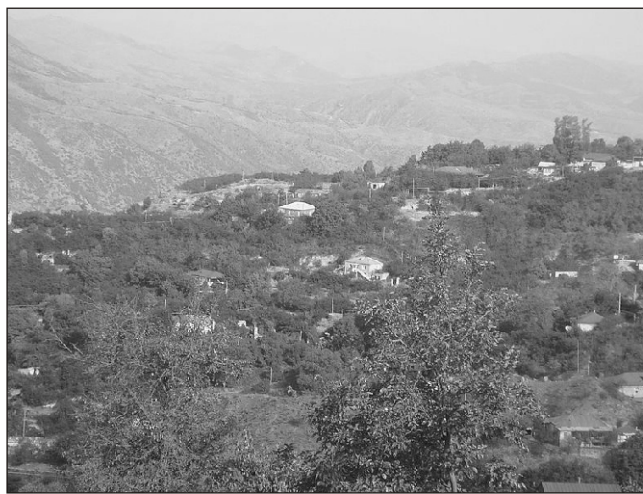
F.Abbasov uzun illərdir Azərbaycana qarşı hədyanlar yağdırmaqla, ölkəmizin ərazi bütövlüyü əleyhinə fəaliyyət göstərməklə məşğul olurdu. O, müxtəlif konfranslarda ölkəmiz və qardaş Türkiyə əleyhinə cinayət xarakterli tərxiatlar törədirdi. Sırı deyildi ki, o və ətrafındakı dəstə xarici xüsusi xidmət orqanlarının tapşırıqlarını yerinə yetirirdilər. Xüsusilə də ermənilərlə əlbir olub İrəvandan yayımlanan "Talışistan" televiziyaşının fəaliyyətini koordinasiya edirdilər.

Laçın və Kəlbəcərdə PKK düşərgələri

Ermənilər işğal etdiyi Azərbaycan ərazilərini terrorçu və narkotik yuvasına çevirir

Türkiyənin Atatürk Universitetinin tarix üzrə elmlər namizədi Savaş Eyilmez Ermənistanın Azərbaycanın işğal edilmiş ərazilərində-Laçın və Kəlbəcərdə PKK düşərgələri qurduğunu bildirib. Professorun sözlərinə görə, Laçın və Kəlbəcərdə PKK düşərgələrinin olması "tam dəqiqdir".

Virtualaz.org xəbər verir ki, Eyilmez Ermənistanın PKK düşərgələrindən çoxsaylı terrorçuların bu günlərdə Ağrı və Tokat üzərindən Türkiyəyə keçdiyi, Ağrı bölgəsindəki Təndürek dağında cəmləşdiyi haqda xəbərləri şərh edərkən belə deyib: "Ermənistan PKK-nın idarəçisi durumuna gəlib. Son vaxtlar ələ keçirilən PKK-çıların çoxu Ermənistan əsillidir. Ermənistan PKK-nın Türkiyədən ələ keçirəcəyi torpaqların bir qismini bölməyi planlaşdırır. Ermənistan 1992-ci ildən bəri öz torpaqlarını PKK düşərgələrinə açıb. Hazırda Gümrü, Spitak və Yerevan yaxınlığında ciddi terror düşərgələri mövcuddur. Üstəlik, Azərbaycan-

dan xain savaşı yolu ilə ələ keçirilmiş Laçın və Kəlbəcərdə PKK düşərgələrinin olduğunu dəqiq bilir".

Türkiyəli tarixçi 2010-cu ildən etibarən PKK-nın Gürcüstanda da möhkəmlənməyə başladığını deyib. Onun dediyinə görə, PKK Gürcüstanda fərqli metod tətbiq edir: "Orada qeyri-hökumət təşkilatları, dərnekələr qururlar, maliyyə dəstəyini də Avropa İttifaqının maliyyəyəşdirdiyi fondlardan alırlar".

Qeyd edək ki, Azərbaycan-

nin işğal olunmuş ərazilərində Ermənistanın müxtəlif ölkələrdən terrorçular yerləşdirdiyi, hətta terror qruplarının təlim düşərgələrinin yaradıldığı barədə informasiyalar, açıqlamalar indiyə qədər dəfələrlə yayılıb. Hətta Qarabağ savaşında Türkiyə, Livan və digər ölkələrdən erməni mənşəli PKK-çıların azərbaycanlılara qarşı döyüşlərdə iştirakını təsdiqləyən görüntülər də mövcuddur. Məsələn, youtube.com-da yerləşdirilən videoların birində Kəlbəcər

Körpünün tikanları

Zamin Hacı
zaminhaci@gmail.com

"Bax, mən burada neçə-neçə illərimi məhv etmişəm. Axı nə qədər mənim ruhum burada çürüsün?" Sən nə yeni ölkə tapacaqsan, nə də yeni sahil. Bu şəhər həmişə səni izləyəcək".

(Konstantinos Kavafis, "Şəhər" şeirindən, tərcümə Əli Novruzov)

Səhərin təzə müdir əvəzi balkonlardan paltar asmağı qadağan etmişdir. İlk olaraq küçələrə tərəfki ipləri kəsirlər, ümid edək sonradan bütün iplər kəsilsin. Alqışlanası hərəkətdir. Çünki millət paltar iplərindən funksiyasına uyğun yararlanmırdı. Bəzən müxalifətə xoş gəlsin deyər özlərini asırdılar! Ayıb hərəkətlər edirdilər. O cümlədən, şəhərimizin nəgməli qonaqları balkonlardan asılan paltarların fonunda şəkil çəkdirə bilmirdilər. Bir dəfə isə dost və qardaş Burundi Cümhuriyyətinin prezidenti Pyer Nkurunziza ölkəmizə rəsmi səfərə gələrkən və gezintiyə çıxarkən amansız xəzri küleyi paytaxt sakini Güllübəyim xalanın allı-güllü alt tumanını zivədən (paltar ipindən) qopararaq hörmətli qonağın başına keçirmiş, diplomatik qalmağa səbəb olmuşdu. Bu baxımdan da paltar iplərinin kəsilməsi zəruri dövlətçilik tədbiridir, xarici siyasətimizdə müsbət saldo yaradacaqdır, balans saxlamağa kömək edəcəkdir.

Sözləşmə, mən anlamıram balkona eyvan deyəndə bu necə bizim sözlə çevrilir; bunun birincisi fransız-alman, ikincisi fars köklüdürsə, niyə biz fars sözünü zorla götürməliyik. Onsuz millət hamısı elə balkon deyib durubdur. Ümid edək şəhər rəhbərliyini əvəz edən zati-aliləri lüğət tərkibi, danışiq dilimiz, orfoqrafiya və orfoepiya qaydalarına əncam çəkərkən bunu da unutmayacağıdır. Çün, eşitdiyimizə görə, müəllim paytaxtdakı yad dildə yazılan lövhələrə də müharibə elan edibdir. Əhsən! Tak derjat. Rus sektoruna axışan uşaqların qabağını almaq üçün sektorun tamamilə pullu elan edilməsi söhbətlərini də dəstəkləyirik. İnsan tupoy olmalıdır, qoy öz milli düşüncəsində tupoy olsun. Öz pomidorumuz, öz xiyarımız. Öz millətimin kanalizasiyası başqa millətin oranjereyasından irəlidi - rəhmətlik Etibar müəllim demişken. Dədəm mənə oğul desə nə dərdim! Qazon olub stadionda bitərdim! Ki, xalqımız orada futbol oynasın. Nəse, mövzudan uzaqlaşmayaq, qayıdıb görürük mövzunu qəzet qarışıq bağlayıb, qapısından qıfıl asıblar.

Şəhərdə aparılan yenidənqurma işlərindən bəhs edirik. Məncə, paltar iplərini kəsəndən sonra şpilkaları (doğrusu, paltarları ipə bərkitmək üçün olan, bəziləri tərəfindən tutqac, ipəzör kimi dürlü adlar qoyulan bu işgəncə alətinin dilimizdəki adını bilmirəm) da yığıdırmaq lazımdır. Səbəbini mötərizədə yazdım, qayıdın təzədən oxuyun. Həmçinin paltarların balkonlarda ütülənməsi, balkonlarda samovar qalamaq, manqalda kabab çəkmək, özünü günə vermək, evin damına çıxıb intihar etmək, hamamda lüt çimmək, blokda geyirmək, lifte piş etmək, yataq otağında uzanmaq, mətbəxdə xörək hazırlanması kimi xalqımıza, paytaxtımıza xələl gətirən mənfi hallar yığıdırılmalıdır. Şəhərin təzə müdir əvəzi hara baxır? Özü də biz istəyirik elə bu adam axıracan müdir əvəzi kimi saxlanılsın, paytaxta heç bir müdir qoyulmasın. Çünki kreslonu tam əhatə edən andan bizdə məmurlar çaşırlar. Gərək bir az gözləri yol çəksin, həsrətli qalsınlar. Bir növ, süfrədən yüngülvari ac durmaq məsləhəti kimi. Həkimlər deyir, belə olanda adam gombullaşır.

İntiharların qarşısını almaq üçün Koroğlu metrosu tərəfdəki məşhur asma körpünün (körpüyə "asma" deyərsən, bunlar səhv anlayır, elə bilir dövlət məsləhət görür özünü asmayıb ordan atasın) tikanlı məfillərlə əhatə edilməsi xəbərinə də şad olduq. Ta nə qədər intihar olardı orada... Birini Qənirə xanım xilas edirdi, o birini baş nazir Novruz müəllim, üçüncüsünü polis tuturdu... Nə qədər məsul vəzifəli şəxs həmin intihar körpüsü ətrafında girinc qalmışdı, öz işlərini görməyə vaxt tapmırdılar. AYB sədri Anar müəllim "Koroğluda körpüdən qoruyan" adlı roman yazırdı. İndi gedin körpüyə çıxın görün necə çıxırsınız. Yiyəsiz görmüşdülər. Tikanlı məfillərdən başqa, körpünün ətrafında istehkam qazılıb, su xəndəyi, odlı maye qazanları, atəş nöqtələri, minalanmış sahələr yaradılıb. Artıq heç bir zavallı vətəndaş dövlətçiliyə qəsd, özünə də sui-qəsd edə bilməz! Əsgərlərimiz, hüquq-mühafizə orqanlarımız intihar üçün körpüyə yaxınlaşan şəxsləri dərhal yayılm atəşi ilə yerində məhv edirlər.

Sonra da belə hökuməti bəyənirlər. Görün xalqı intihardan çəkəndirmək üçün necə əziyyətə qatlaşırlar.

Sentyabrın 7-də Türkiyə, Rusiya və İran prezidentləri arasında Tehranda keçirilən zirvə görüşü gündəmdə düşür. Xüsusilə Türkiyə prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğanla rusiyalı həmkarı Vladimir Putin arasında yaşanan gərginlik ətrafında gedən müzakirələr səngimək bilmir.

yır. 50 minlik Azad Suriya Ordusu da (ASO) İdlibə daxil olmağa hazırdır. Aydın məsələdir ki, Tehran görüşü Suriya problemini həll edə bilməyəcəkdi. Heç ona görə görüşməmişdilər də. İdlib problemini həll etməyə yığılmışdılar, onu da həll edə bilmədilər. Putin kimi

qətilyini göstərə bilsə, ikinci gerçəklik bilirlər. Moskva üçün yaxşı olar ki, indi güzəştə getsin. İdlibdə hərbi durum şiddətlənəndən sonra Moskva geri çəkilsə, bu, Putinin "rus muji ki" imicinə beynəlxalq miqyasda və daxili auditoriyada zərbə olacaq. Görünür, Pu-

kildə Türkiyə-Rusiya hərbi toqquşması baş verməyəne qədər hər iki tərəf münasibətlərin qorunub saxlanması və inkişafında maraqlıdır. Lakin Suriyada İdlib qarşılıqlı kəskinləşməsi Türkiyə ilə Rusiyanın ciddi şəkildə arasını vura bilər. Amerika iki dövlətin ara-

İdlibdəki gərginlik Türkiyə-Rusiya yaxınlığını bitirə bilərmi?

"Putin kimi şəxslər ancaq güc dilini başa düşürlər"

Rəcəb Tayyib Ərdoğan

Vladimir Putin

Ərdoğanın görüşün yekun bəyannaməsində İdlibə bağlı "atəşkəs" sözünün yazılmasını təklif etməsi, lakin Kreml sahibinin bununla razılaşmamasının Türkiyə-Rusiya münasibətlərindəki yaxınlığa ciddi kölgə sala biləcəyi qeyd olunur. Rəsmi Ankaranın sammitdə Suriya və digər məsələlərlə bağlı istədiklərini əldə edə bilməməsinin gələcəkdə onun şimal və cənub qonşumuzla münasibətlərində ciddi çatlar yaradacağı yönündə fikirlər meydana çıxarıb. Hər üç ölkə rəhbəri arasında növbəti görüşün Rusiyada olacağı önə çəkilir və bu görüşün daha gərgin keçəcəyi ehtimal edilir.

Politoloq Əhad Məmmədli bildirdi ki, Tehran görüşünün Suriya problemini həll edə bilməyəcəyi əvvəlcədən məlum idi: "Tehran görüşü gözləntiləri doğrultmadı. Açıq, ümidlər də böyük deyildi. Əsəd Moskva və Tehranın dəstəyi ilə bütün Suriyaya hökmranlığını qaytarmaq istəyir. Və bunun olması üçün sonuncu maneə kimi İdlibi görürlər. Xahiş-minnətlə İdlibi almaqdan nə Əsəd rejimi, nə Moskva, nə də Tehran əl çəkən deyil. Bunu Ankarada gözəl anlayır. Ona görə də Türkiyə İdlib yaxınlığında ordu toplamaq istəyir."

şəxslər ancaq güc dilini başa düşürlər. Məlum idi ki, Putin güzəştə getməyəcək. Ərdoğan da bunu bilirdi. Ərdoğan güclü siyasətçi kimi hamının gözü önündə sona qədər cəhd etdi və bununla da göstərdi ki, İdlib qətlində o, neinki iştirak etməyəcək, buna seyrci qalan da deyil. Putin kimiləri razı salmaq üçün Türkiyənin iştirakı ilə müxalifət İdlibdə Dəməşq-Tehran-Moskva üçlüyünə ciddi hərbi müqavimət göstərməlidir. Ancaq İdlib cəbhəsində uğursuzluq Putini güzəştə getməyə məcbur edər. Mövcud situasiya onu göstərir ki, İdlibdə Ankaranın rəhbərliyi altında müxalifət ciddi hərbi müqavimətə hazırlaşır. Bütün bunlara rəğmən Ankarada İdlibə görə münasibətlərini pozan deyillər. Ankarada İdlib Moskvanı birləşdirən digər məqamlar da var. Əsas məqam da Vaşinqton amilidir. Nə vaxta qədər Vaşinqton eyni anda Ankarada və Moskvanın üstünə gedəcək, Ərdoğanla Putin birgə hərəkət etməyə mətləblər tapacaqlar. Rusların bir deyəyi var: "Ümid sonda ölür". İdlib qətlimini dayandırmıya hələ ümid qalır. Fikrimcə, Türkiyə, Rusiya və onun müttəfiqləri İranla Əsəd rejiminə İdlib məsələsində

tin əmindir ki, İdlibə növbəti uğurunu qazanacaq. Amma İdlib getsə, bu da daxil və yaxın xaricdə Ərdoğanın imicinə ciddi ziyan olacaq. Ərdoğan da bunun fərqi deyil. Fərqi olduğu üçün də, göründüyü kimi, savaşa savaşa cavab verəcək. İdlib sünni suriyalıların son qalasıdır. Sünni suriyalılar da Suriyanın 90%-i deməkdir. Və sünni suriyalıların gözü də Ərdoğanadır. Bundan əlavə, Türkiyə Suriyadan daha qaçqın qəbul etmək istəmir. Yeni qaçqın axınının da ancaq İdlibi qorumaqla qarşısını almaq olar. Moskva İdlibin üstünə gəlsə, Ankaraya seçim yolu qoymur. Ankarada sifətini qorumaq üçün Moskvanın üstünə gələcək. Və bu qarşılıqlı sifətini ancaq biri qoruya biləcək. Kim qoruyacaq, onu yaxın zaman göstərəcək".

Politoloq onu da bildirdi ki, Türkiyə, Rusiya kimi böyük dövlətlər bir neçə istiqamətdə əməkdaşlıq edirlər: "Bir istiqamətdə münasibətlərin pozulması digər istiqamətlərdə münasibətlərin pozulması anlamına gəlmir. Ankarada və Moskvanın bir çox iqtisadi anlaşmaları, isti ticari münasibətləri var. Rusiya Türkiyəni "Şərqi" hərbi təlimlərinə dəvət edib. Suriyada açıq şə-

sının dəyməyində maraqlıdır. Amma Amerika da İdlibin Əsəd tərəfindən götürülməsində maraqlı deyil. Çünki İdlib alınsa, Əsəd rejimi kürd regionuna çıxacaq. Kürd regionu da bildiyiniz kimi, Amerikanın nəzarətindədir. Bu da yeni Amerika-Rusiya toqquşması deməkdir. İdlib məsələsində Türkiyə ilə Amerikanın maraqları üst-üstə düşə bilər. Üstəlik, İdlibin ələvilər tərəfindən alınması Türkiyənin nəzarətində olan regionlara çıxış deməkdir. Belə olan təqdirdə Əsəd Moskva və Tehranın dəstəyi ilə Ankaradan tələb edəcək ki, nəzarət etdiyi Suriya ərazilərindən çıxsın. Bu da Ankaranın Dəməşq-Tehran-Moskva ilə növbəti qarşılıqlı sifətini ancaq biri qoruya biləcək. Kim qoruyacaq, onu yaxın zaman göstərəcək".

□ **Cavanşir ABBASLI,**
"Yeni Müsavat"

Azərbaycanla Xorvatiya arasında əməkdaşlıq və dostluq münasibətləri genişlənməkdədir. Artıq Xorvatiya prezidenti Azərbaycanda ölkəsinin səfirliyinin açılması haqda qərar da verib. Azərbaycan prezidenti İlham Əliyevin sentyabrın 6-da Xorvatiyaya rəsmi səfəri, səfər zamanı səsəndirilən bəyannatlar münasibətlərin strateji tərəfdaşlıq səviyyəsinə yüksəldiyini ortaya qoymuş oldu. Prezident İlham Əliyevin və Xorvatiya Respublikasının Prezidenti xanım Kollinda Qrabar-Kitaroviçin iştirakı ilə Azərbaycanla Xorvatiya arasında bir sıra sənədlərin imzalanması da xüsusi vurğulanmalıdır.

rabağ münacişesinin BMT-nin qətnamələri əsasında sülh yolu ilə siyasi həllinin tərəfdarı olduğuna əhəmiyyətli səviyyədə yer ayrılıb. Bu sənəd ölkələrimiz arasında əlaqələrin inkişafı baxımından böyük əhəmiyyət kəsb edir. Ölkələrimiz arasında iqtisadi əlaqələrin əsas hissəsini, əlbəttə, Azərbaycanın

Tərəflərin bu ay baş tutan görüşləri zamanı siyasi məsələlər üzrə fikir mübadiləsi aparılıb, o cümlədən enerji, iqtisadiyyat, mədəniyyət, elm-texnologiya, təhsil və xüsusi proqramları nəzərdə tutan əməkdaşlıqla bağlı anlaşma memorandumu imzalanıb.

Sırf siyasi məsələlərə gelsək, Azərbaycan və Xorvatiya

Üzdə dost, əslində isə rəqib ölkələr Tehranda necə bir araya gəldilər?..

Hüseyinbala SƏLİMOV

Desək ki, biz də Rusiya, Türkiyə və İran prezidentlərinin görüşünü maraqla gözləyirdik, bu, səmimiyyətdən çox uzaq olar. Düzdür, bir ara bu formatla bağlı bizdə də müəyyən ümidlər yaranmışdı. Düşünürdük ki, Türkiyə və İran hökumətləri Rusiya ilə yaxınlıqdan istifadə edərək Qarabağ probleminin həllinə təkan verərlər.

Amma sonradan gördük ki, bunların coğrafi cəhətdən yaxın problemi Suriya (guya ki!), uzaq problemləri isə ABŞ-dır. Üstəlik, Suriya ilə bağlı da bunlar arasında yekdillik və birlik yoxdur. İndi isə onları, bir daha ərz edirik ki, ABŞ-a qarşı oxşar münasibət birləşdirir.

Açıq sonuncu ilə bağlı Türkiyənin və hətta Rusiyanın İranın yanında olmasını istəməzdik, çünki bəlkə də dünyada İran rejimi kimi ikinci bir qeyri-səmimi rejim yoxdur. Əlbəttə ki, burada D.Trampın siyasətini də qeyd etmək lazım gəlir, ona görə ki, Türkiyənin də anti-ABŞ formatında yer alması bilavasitə Trampın apardığı siyasətlə bağlıdır ki, bunu hətta onun yerli opponentləri də qeyd edirlər.

O ki qaldı digər məsələlərə, hələki bizi dənəşətə gətirən Suriya ilə bağlı tele-təsvirlərdir. Bəlkə də B.Əsəd hakimiyyətdə qalmaqda, İran da ona dəstək verməkdə bu qədər ısrarlı olmasaydı, münacişə çoxdan öz həllini tapmışdı, amma nə Əsəd hakimiyyətdən əl çəkər, nə də özünün ideoloji dəyərlərini bu ölkədə qoruyub saxlamağa çalışan İran. Münacişənin acı və ağrıları isə hamıdan çox Türkiyə yaşayır: bir tərəfdən qaçqın seli, o biri tərəfdən kürdlərin silahlanması - bunların hamısı dəyənək olub bir istiqamətə, Türkiyəyə tərəf yönəlir.

Əlbəttə, Suriya qovğası, olsa-olsa, bizi bir müsəlman ölkəsində cərəyan edən hadisələr kimi qayğılandırır. Bir az əvvəldə dedik ki, yeni regional formata biz daha çox Qarabağ problemi prizmasından baxırıq. Amma ki, proseslər göstərir ki, belə gümənlərə düşmək ən azı hələki tezdir və bəlkə də tam əsassızdır, çünki qeyd etdiyimiz üçlüyün hər biri təsirini Qafqaza tək olaraq yaymaqda maraqlıdır. Türkiyəyə bağlı bir problem və narahatlıq yoxdur - Qafqazda Türkiyənin güclənməsini istəməyən yalnız və yalnız Ermənistandır.

İrana və Rusiyaya gəldikdəsə, onların da regional gəsiyasi çağırışları bəllidir - bunların heç biri Azərbaycanın güclənməsini istəmir. Məsələn, çox maraqlıdır ki, Azərbaycanda dini radikalın fəallaşması Xəzər yarı ölkələrin sammiti əfəsinə təsadüf etdi. O sammitdə qəbul olunmuş son konvensiya kimin maraqlarına cavab vermirdi? Düşünürük ki, bu sualın cavabını hər kəs özü araşdırmağa cəhd etsə, daha yaxşı olar...

Rusiya da bu regionda, eləcə də Suriyada Türkiyənin və İranın güclənməsini istəmir. Hətta İranla onları tarixi rəqabət bağlayır, ona görə ki, iki yüz il bundan əvvəl Rusiya bu regionu məhz İranın təsir dairəsindən çıxarmışdı. Həmin rəqabət indi də davam edir.

Üstəlik, burada dini motivlər də var. Məsələn, mən hər dəfə İran prezidenti Rusiya prezidentilə və yaxud da digər xristian ölkəsinin ali rəhbərlərlə görüşəndə ixtiyarız olaraq özümə bir sual verirəm: Görəsən, prezident Ruhani Putinlə görüşəndən sonra əllərini yuyurmu?

Sözümü qəribçiliyə salmayın: ortodoks dindarlar digər dinlərin təmsilçilərini təmiz saymırlar. Buna bənzər hallara təkcə müsəlmanların arasında deyil, digər dinlərin də təmsilçilərində təsadüf etmək olur. İndi deyə bilərik ki, İran bu cür arxaik təsəvvürlərdən nə qədər uzaqlaşmışdır - hər halda, 21-ci əsrdir...

Amma 90-cı illərin ortalarında bir fransız siyasətçisinin 21-ci əsrin din əsri olacağı haqda fikirlərini oxuyan zaman buna ironiya etmişdik. Gəl, bu gün cərəyan edən proseslərə baxanda görürük ki, o, haqlı imiş.

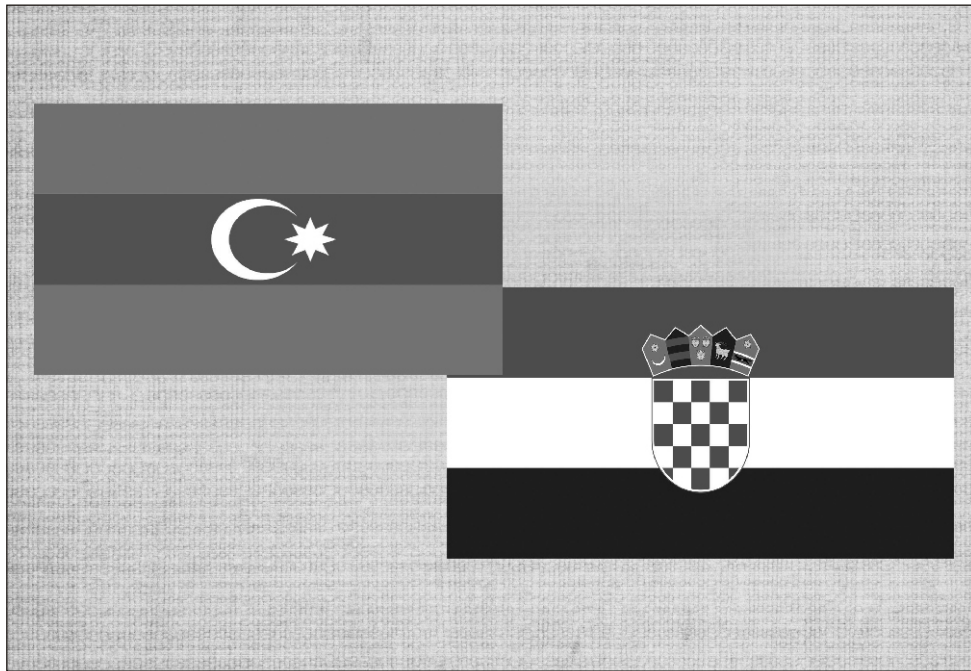
Həm də son illərə qədər bizim din adamlarının moizələrində açıq-aşkar İranın təsiri duyulurdu. Bu təsirsə nəinki ortodoksluğu ilə, hətta arxaikliyiylə seçilirdi. Ona görə də bir daha deyirəm ki, sözümü qəribçiliyə salmayın.

Qeyd edilən üçlüyü həm də ABŞ-ın sanksiyaları da birləşdirir. Amma daha yaxşısı bu olardı ki, Tramp ABŞ siyasətindən getsin və Türkiyənin Rusiya və İranla bir cərgədə yer almasını ehtiyac qalmasını. Fəqət, o, da var ki, Tramp özü gəlib Ağ Evdə oturmayıb - onu amerikalı seçicilər bu məqama çatdırıblar. Bizim amerikalı seçicilərin nə düşündüyünü bilmək üçün yaxın vaxtlarda daha bir şansımız olacaq. Əgər amerikalı seçici bir daha D.Trampa dəstək verərsə, o halda həqiqətən də motal papaqlarımızı qabağımıza qoyub yaxşı-yaxşı fikirləşməyə ehtiyacımız olacaq...

Xorvatiya Azərbaycanda səfirlik açacaq - mühüm gəlişmə

Avropa İttifaqının və NATO-nun daha bir üzvü ilə münasibətlər strateji tərəfdaşlıq səviyyəsində inkişaf edir

Avropa İttifaqı üzrə ekspert Yeganə Hacıyeva "Yeni Müsavat"a şərhində bildirib ki, Xorvatiya-Azərbaycan qarşılıqlı münasibətlərində tərəflərin imzaladığı strateji tərəfdaşlıq haqqında bəyannamə əsasında mühüm strateji tərəfdaş hesab olunurlar. Qeyd etmək lazımdır ki, ölkələrimizin tarixində oxşarlıqlar çoxdur, təbiət və ərazilər baxımından da çox fərqlənmirik. Xorvatiya ilə Azərbaycan təxminən eyni vaxtda müstəqilliyini bərpa edib, hər iki ölkə siyasi və iqtisadi islahatların aparılması nəticəsində böyük uğurlara imza atıb. Beynəlxalq hüquq və normalara hörmət edən hər iki ölkə öz iradəsindən asılı olmayaraq, qanlı müharibələrə cəlb olunub: "Bu günə qədər iki dövlət arasında enerji, iqtisadiyyat, mədəniyyət, elm-texnologiya, təhsil və təhlükəsizlik sahəsində əməkdaşlıq istiqamətində 20 sənəd imzalanıb, 13-ü üzərində isə iş davam etdirilir. Bu sənədlər arasında ən mühümü, əlbəttə, 2013-ci ildə

imzalanmış strateji tərəfdaşlıq və dostluq münasibətləri haqqında Zaqreb Bəyannaməsidir.

Sənəddə Xorvatiyanın Azərbaycanın ərazi bütövlüyü dəstəklədiyini, Dağlıq Qa-

Avropanın enerji təhlükəsizliyindəki mövqeyi və Cənub Qaz Kəmərinin reallaşması ilə dəyişən Avropanın enerji xəritəsinin reallaşmasında Xorvatiyanın dəstəyi təşkil edir. Avropa İttifaqının üzvü Xorvatiya TANAP və TAP kimi qaz kəmərlərinin Şərqi Avropa ölkələrinə daşınmasında xoşməramlı və dəstəkləyici mövqeyi ilə tanınır".

Ekspert hesab edir ki, Azərbaycan-Xorvatiya münasibətlərinin başqa bir önəmli məqamı siyasi və təhlükəsizlik sahəsində əməkdaşlıqdır: "Strateji tərəfdaş kimi, Xorvatiya beynəlxalq təşkilatlarda Dağlıq Qarabağ problemi ilə əlaqədar Zaqreb Bəyannaməsində öz əksini tapmış prinsiplərin təşviqinə, problemin beynəlxalq hüquq normaları çərçivəsində, dialoq yolu ilə həllinə tərəfdardır və bu istiqamətdə çalışır. Təbii ki, münasibətlərin bu səviyyədə olması siyasi və diplomatik əlaqələrin daha da dərinləşməsinə zəruri edir.

Məhz bu səbəbdən də Xorvatiya prezidenti ölkəsinin Bakıda səfirliyinin açılmasına qərar verib. Hesab edirəm ki, bu addım iki ölkə arasında əlaqələri daha da yüksəltməyə xət üzrə inkişaf etdirəcək.

bir-birini Avropa İttifaqı çərçivəsində də dəstəkləyir. Azərbaycanın Avropa İttifaqı ilə ikitərəfli qaydada münasibətlərinin inkişafına Xorvatiya dəstək verir. Avropa İttifaqının və NATO-nun üzvü olan bir ölkə ilə münasibətlərimizin səmimi dostluq-tərəfdaşlıq səviyyəsinə qalması Azərbaycanın xarici siyasətində uğurlu detallardan biri hesab olunmalıdır".

Xorvatiya Mərkəzi Avropanın cənubunda, qismən Balkan yarımadasının qərbində yerləşir, keçmiş Yuqoslaviyanın tərkibində olub və 1991-ci ildə müstəqillik qazanıb. İdarəçilik forması - parlamentli respublikadır. Paytaxtı və ən iri şəhəri Zaqreb şəhəridir. Xorvatiya şimal-qərbdə Sloveniya, şimal-şərqdə Macarıstan və Serbiya, cənubda Bosniya və Herseqovina, cənub-şərqdə Monteneqro ilə həmsərhəddir. Ölkə qərbdən Adriatik dənizinin sahilində yerləşir. Xorvatiya 1992-ci ildən BMT-nin, Avropa Şurasının, ATƏT-in, 2009-cu ildən NATO-nun və 1 iyul 2013-cü ildən Avropa İttifaqının üzvüdür.

Əhalisi təxminən 5 milyon nəfərə yaxın olan Xorvatiyanın sahəsi 56 538 km²-dir.

□ Etibar SEYİDAĞA, "Yeni Müsavat"

Putin sentyabrın 25-də Azərbaycana gələcək

Rusiya prezidenti Vladimir Putin sentyabrın 25-də Azərbaycana səfər edəcək. "Trend" in məlumatına görə, bunu RF Dövlət Dumasının MDB məsələləri, Avrasiya inteqrasiyası və həmvətənlərlə iş üzrə komitəsinin sədri Leonid Kalaşnikov Bakı-Moskva videokörpüsü zamanı deyib.

L.Kalaşnikov bildirib ki, Rusiya liderinin işgüzar səfəri zamanı Bakıda Azərbaycan prezidenti İlham Əliyevin Soçiyə səfəri çərçivəsində toxunulan məsələlərin müzakirəsinin davam etdirilməsi planlaşdırılır.

O qeyd edib ki, Azərbaycan və Rusiya münasibətlərinin hələ inkişaf edəcəyi sahələr var.

Xatırladaq ki, prezident İlham Əliyev sentyabrın 1-də Soçiyə səfər etmiş, V.Putinlə görüş keçirmişdi. Səfər çərçivəsində iki ölkə arasında energetika, iqtisadiyyat, idman, turizm və digər sahələrdə əməkdaşlıq üzrə 15 sənəd imzalanıb.

Dünyada rus dilində danışanların sayı azaldıqca, ölkəmizdə, əksinə, artmağa doğru gedir. İsa obyektlərində, xidmət sektorunda işçilərin, əməkdaşların rus dilində danışdığını şahidi oluruq. Hansı ki, bu, dövlətimizin qanunlarına ziddir. Hətta yenidən valideynlər övladlarının daha çox rusdilli siniflərdə təhsil almasına maraqlı görünməyə başlayıb. "Yeni Müsavat" qəzeti daim bu mövzunu gündəmdə saxlamağa çalışır.

Beləliklə, hər zaman bu mövzuya həssas yanaşan tanınmış bir neçə ziyalının mövqeyini öyrənməyə çalışdıq.

Türkoloq, filologiya elmləri doktoru, professor Firudin Cəlilov mövzu ilə bağlı bunları dedi:

"Rus dilinə marağın artması tendensiyası hiss olunur. Bunun bir neçə səbəbi var. İlk növbədə vəzifəli məmurlar bu məsələdə maraqlıdır. Onlar bu məsələni vaxtaşırı gündəmə gətirirlər ki, rus dilinə ehtiyac var. İkinci səbəb isə obyektiv səbəbdir. Belə ki, rus bölümündə olan təlim-tərbiyə, xüsusən də dərslər Azərbaycan bölümündəkindən daha keyfiyyətli, yüksək səviyyədədir. Bu baxımdan rus bölümündə təhsil alan uşaqların intellek-

Rus dilinə getdikcə artan maraqlı-ekspertlər danışır

Firudin Cəlilov: "Bu, Bakının bir "xəstəliyidir" ki..."
Mehriban Vəzir: "Rus dilinə olan marağın əsas səbəblərindən biri..."

Firudin Cəlilov

Mehriban Vəzir

tual səviyyəsi daha yüksək olur. Valideynlər də ona görə istəyir ki, övladları rus bölümündə təhsil alsın.

Qeyd edirəm ki, Azərbaycan bölümü üçün nəzərdə tutulan dərslər zəifdir, köhnə sovet dövründən qalmaq ələ ilə yazılıb. Bu baxımdan çoxlu səbəb saymaq

olar ki, niyə azərbaycanlı valideynlər övladlarının rus bölümündə təhsil almasını istəyir. Mən rus dilinin əleyhinə deyiləm, lakin bu dil xarici dil kimi öyrənilməlidir. Onu da qeyd edirəm ki, Azərbaycanda rus dilində məktəblərin açılmasının əleyhinəyəm. Dövlət nəzərə almalıdır ki, tə-

lim-təhsil ölkənin ən əsas, lazımlı strateji sahəsidir. Bu sahəyə diqqət daha çox olmalıdır ki, ölkənin gələcəyi daha parlaq olsun. Lakin nədənsə bu sahəyə diqqət kifayət deyil. Dövlətin qərarı var ki, şəhərdə reklamlardan tutmuş, bütün xidmət sahələrində yalnız Azərbaycan dilindən istifadə olunsun. Lakin tez-tez şahidi oluruq ki, bu cür müəssisələrdə çalışanların əksəriyyəti rus dilinə üstünlük verir. Ölkəmiz haqqında məlumat olmayan bir turist gəlib paytaxt Bakını gəzse, dükən-bazarların üstündəki reklam yazılarını oxusa, elə düşünür ki, ölkəmiz ya İtaliyadır, ya da İngiltərə. Bu baxımdan reklam məsələsinə ciddi yanaşmaq

lazımdır. Axı nə ehtiyac var ki, satıcı rus dilində bilir, ya yox? Məgər Bakı rus şəhəridir? Bu, sadəcə, Bakının bir "xəstəliyidir" ki, ötən əsrin 50-ci illərindən bu günə qədər davam edir".

Yazıçı - publisist Mehriban Vəzir isə mövzuya bu cür münasibət bildirdi: "Rus dilinə olan marağın əsas səbəblərindən biri bəzi məmurların Rusiyaya olan meyildir. Eyni zamanda Rusiya hökuməti çalışır ki, rus dili Azərbaycanda yaşasın və ingilis dili ilə rəqabətə girməsi üçün səylər göstərilir. Gizlin deyil ki, bunun üçün xüsusi maliyyə də ayrılır. Bunun üçün də ölkəmizdə bu gün rus dili daha da populyarlaşmaqdadır.

Müşahidə edirik ki, mə-

murlar rus dilini bilməyən vətəndaşları işə götürməyərək, rus dilini stimullaşdırmağa çalışırlar. Bu bir siyasətdir.

Bildiyiniz kimi, Rusiya bu məsələni Gürcüstanda, Pri-baltika ölkələrində, Ukraynada, hətta Ermənistanda uduzdu. Ona görə də çalışır ki, heç olmasa Cənubi Qafqazda öz gücünü qoruyub saxlaya bilsin".

Xatırladaq ki, keçmiş sovet imperiyasının tərkibində olan bəzi ölkələrdə rus dili artıq xarici dil kimi rəsmiləşdirilib. Məsələn, Ukraynada 2014-cü ildən bəri rus dili qadağan olunub. Həmin il ölkə ərazisində rus dilinə rəsmi status verməyə icazə verən "Dövlət dili haqqında" qanun ləğv edilib. Həmçinin Ukrayna məktəblərində 5-ci sinifdən sonra rus dilinin tədrisi ləğv olunub. 2020-ci ildən isə ibtidai siniflərdə də rus dili qadağan olunacaq.

Latviyada da özəl ali təhsil müəssisələrində və kolleclərdə rus dilində təhsil qadağan olunur. Yeni qanuna əsasən, 2019-cu il yanvarın 1-dən universitet və kolleclərdə rus bölməsinə tələbə qəbulu dayandırılacaq.

Ötən il isə Ermənistanda rus dili xarici dil statusunu almışdı. Rəsmi açıqlama verilərək bildirilmişdi ki, yegane rəsmi dövlət dili erməni dilidir.

□ **Xalida GƏRAY,**
"Yeni Müsavat"

İnqilablar müsəlmanlara niyə fəlakət gətirir...

Qabil Hüseyinli: "Burada əsas səbəb kimi..."

2011-ci ildən etibarən bir sıra ərəb ölkələrində inqilab pərdəsi adı altında Qərbi dünyası tərəfindən təşkil olunan hadisələrin həmin dövlətləri fəlakətə sürüklədiyi göz önündədir. "Ərəb baharı" adlanan həmin proseslər nəticəsində o ölkələr hələ də özlərinə gələ bilməyiblər, aclıq-səfalet o yerlərdə hökm sürməkdə davam edir.

7 il öncə həmin proseslər baş verən vaxt Tunis, Liviya, Yəməni kimi müsəlman dövlətlərinin diktatorları devrildi və əksəriyyət bu ölkələrin əhalisinin xoşbəxt günlərə çıxacağını düşünürdü. Lakin hər şeyin tam əksi baş verdi. On minlərlə insan həyatını itirdi, öz doğma vətənindən didərgin düşdü. Suriyanın timsalında o faciələrin hələ də davam etdiyini söyləmək olar. Həmin vaxt bu ölkələrdə baş verən proseslərin təsiri digər müsəlman dövlətlərinə də keçməyə başlamış, son anda bu ölkələr fəlakətin bir addımlığından geri dönmüşdülər.

İslam dünyasındakı bu hadisələrdən fərqli olaraq, son 15 ildə bəzi xristian ölkələrində baş verən inqilablar-

Qabil Hüseyinli

dan sonra o dövlətlərdə fərqli inkişaf modeli seçilir, insanların illərlə qanı tökülür. Nə üçün müsəlman ölkələrindəki hakimiyyət dəyişiklikləri özü ilə fəlakət gətirir, xristian dövlətlərində isə fərqli nəticələrə səbəb olur?

Sabiq dövlət müşaviri, politoloq Qabil Hüseyinli bildirdi ki, Şərqlə Qərbi, Avropa ilə Asiyayı müqayisə etmək bir qədər çətindir: "Burada bir-birinə əks mövqələr çoxdur. Avropa mədəniyyətinin daşıyıcıları hesab edirdilər ki, dünyada mədəniyyətin beşiyi Avropadır. Şərqlə isə daim dinin, cəhaletlərin hökm sürdüyü, ictimai tərəqqiyə meylin kəsədi olduğu bir mə-

nin yüksək nailiyyətlərinə qovuşdurmaq fəlakətsiz ötürmüşür. Liviya kimi bir ölkədə Qəddafinin dövründə rejim kəskin bir rejim olsa da, ölkədə bir sabitlik var idi. Bunun da içərisində Qəddafinin sosializm adlandırdığı bir rifah cəmiyyəti var idi. Liviya halından məmnun ola biləcəyi bir halda inqilaba meyilləndirildi və nəticədə ölkənin nizamı bütünlüklə pozuldu. Belə məlum oldu ki, bu cəmiyyətə bir az azadlıq nəfəsi verdikdə bu cür durum yaranır. Ambisiyalı şəxslər silahlı dəstələr yaradır, ideologiyaları olmadan bir-biri ilə hakimiyyət uğrunda mübarizəyə başlayırlar. Əslində Qəddafi dövründən daha mütərəqqi cəmiyyət qurmaq arzusu ortada olduğu halda vətəndaş qarşıdurmaları ölkəni xaos, hələ də başını yığmaq mümkün olmadığı sistem pozulduğuna gətirib çıxardı. Eyni sözləri İraq kimi müsəlman ölkələri barədə də deyə bilərik".

Politoloq müsəlman dünyasında müasir dövrün "məxməri" və "narıncı inqilabları"na həyata keçirməyin asan olmadığını da söylədi: "Burada əsas səbəb kimi di-

gərək rəngli inqilabları inkişaf səviyyəsi o qədər də yüksək olmayan, dinin pərdəsində sıxılan ölkələrdə tətbiq etmək çətin olur. O ölkələrin müəyyən tarixi prosesləri keçmələrinə hələ çox ehtiyac var".

□ **Cavansir ABBASLI,**
"Yeni Müsavat"

Lirə yenə ucuzlaşdı - 100 dollar 650 lirə olub

Türkiyədə lirə xarici valyutalar qarşısında yenə ucuzlaşıb.

Oxu.Az xəbər verir ki, Türkiyə valyutası dollar qarşılığında sentyabrın 10-da səhər saatlarına 1,76% bahalaşaraq, 6,49 lirə təşkil edib.

Avro bahalaşaraq, 7,42 lirə, funt-sterlinq 8,39 lirə təşkil edib.

Qeyd edək ki, SEB AB (Skandinaviska Enskilda Banken) proqnozlaşdırıb ki, Türkiyə-ABŞ münasibətlərinin yenidən gərginləşmədiyi halda dollar/lirə məzənnəsi bu həftənin sonuna 6,01 lirə təşkil edəcək.

SEB bildirir ki, Mərkəzi Bank pul siyasəti çərçivəsində faiz koridorunu 250 bənd artıracaq. Quruma görə, beləliklə, həftəlik repo faizi 20,25%, gecəlik borc vermə faizi 21,75%, gecəlik borclanma faizi isə 18,75%-ə yüksələcək.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında
Kütləvi İnformasiya Vasitələrinin İnkişafına
Dövlət Dəstəyi Fondu

KİVDF

www.kivdf.gov.az

Ermənistan-Azərbaycan,
Dağlıq Qarabağ münaqişəsi haqqında
həqiqətlərin dünya ictimaiyyətinə çatdırılması,
Azərbaycanın ədalətli mövqeyinin müdafiə edilməsi

Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyanın Rusiya səfəri öncəsi ən az müzakirə olunan Qarabağ məsələsi idi. Hesab olunurdu ki, danışıqlarda daha çox Rusiya-Ermənistan münasibətlərindəki durğunluq və İrəvanın aşkar şəkildə Kremlə "buynuz" göstərməsi ətrafında olacaq.

Ancaq maraqlısı budur ki, erməni baş nazir səfərdən sonra daha çox məhz Dağlıq Qarabağ mövzusu ilə diqqət mərkəzinə gəlməyə çalışdı. Belə ki, Paşinyan prezident Putinlə görüşə saatlar qalmış Qarabağ bəyanatını verdi, həmçinin səfərin yekununda da ictimai rəyi məhz sözügedən mövzuya yönəltməyə çalışdı.

Şübhə yoxdur ki, N.Paşinyan bu yolla Rusiya-Ermənistan arasında yaşanan problemləri arxa plana keçirməyə cəhd etdi. Baş nazir bu zaman ziddiyyətli açıqlamaları ilə də gülüş obyektinə çevrildi. Belə ki, səfərdən əvvəl Rusiya prezidenti ilə həтта bir-birinin daxili işlərinə qarışmamaqla bağlı danışıqlarını bəyan edən Paşinyan görüşdən sonra Rusiya-Ermənistan münasibətlərinin "gözəlliyindən" danışmağa başladı. Əgər münasibətlər gözəl idisə, onda son həftələr ərzində yaşanan gərginlər nə idi? Yaxud münasibətlərdə problem yox idisə, bas Paşinyan Putinlə nəyi ayırd etmək istəyirdi? Şübhəsiz ki, erməni ekspertlərin dediyi kimi, Ermənistanın başına gəlsə də, onun sükanını idarə etməyi bacarmayan Nikola Moskvada bəzi məsələləri başa salıblar və "val"ı çevirib. Əks təqdirdə, o, səfərdən əvvəl üzərində dayanar və "müstəqillik davası"ni davam etdirərdi. Lakin reallığı başa düşdükdən sonra Azərbaycanla yanaşı Ermənistanla da əlaqələri çətinləşməyə başladı, bu dəfə də "gah nala, gah mıxa vurma"sı ilə diqqət çəkdi.

N.Paşinyan gah dedi ki, "mənim nəzərimdə, Qarabağ Ermənistanın tərkib hissəsidir". Təbii ki, Moskvada erməni əsilli iş adamları ilə görüşdə başqa söz deyə bilməzdi. Axı o, Ermənistanı səfil vəziyyətdən xilas edib hakimiyyətini uzatmaq üçün erməni iş adamlarının əlinə göz dikib. Erməni baş nazir bir az da irəli gedərək deyib ki, qarşılıqlı güzəştlər barədə danışmaq Ermənistan tərəfindən zəiflik göstərmək kimi qəbul oluna bilər, çünki Azərbaycan hələ də Ermənistanı təhdid etməkdədir. "Bizdən tez-tez Ermənistanın Qarabağ məsələsində qarşılıqlı güzəştlərə hazır olub-olmaması barədə soruşurlar. Hesab edirəm ki, bu sualı ilk növbədə Azərbaycanın özünə vermək lazımdır. Ermə-

nistanın qarşılıqlı güzəştlərə razı olması haqqında danışmaq Azərbaycanın təhdid etdiyi şərtlərdə zəiflik nümayişi olardı. Heç kim Ermənistanla bu dildə danışmamalıdır", - erməni baş nazir deyib.

N.Paşinyan özü də bildirib ki, Rusiya prezidenti Vladimir Putinlə görüşdə Ermənistan və Azərbaycan liderlərinin görüşünün təşkili məsələsi müzakirə olunmayıb. Baş nazir deyib ki, Putinlə Qarabağ ətrafında vəziyyət barədə söhbət edənlər və münaqişənin yalnız sülh yolu ilə tənzimlənməsinin vacibliyini vurğulayıblar. "Öz növbəmdə, bildirdim ki, münaqişə zonasında istənilən tərribat sərt cavab alacaq", - Paşinyan bildirib. Paşinyan özü barədə "qəhrəman" obrazı yaratmağa çalışır. Amma baş nazir seçildikdən sonra Nikol Paşinyan prinsipial olaraq Azərbaycan prezidenti İlham Əliyevlə danışıqlara hazır olduğunu bəyan etmişdi.

Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyan Moskvaya səfəri zamanı "Kommersant"a müsahibə verib. Virtualaz.org xəbər verir ki, Paşinyan müsahibədə həm Rusiya prezidenti Vladimir Putinlə keçirdiyi danışıqlar, həm Qarabağa dair mövqeyi barədə danışdı. Və növbəti dəfə deyib ki, Azərbaycanla ancaq Ermənistanın baş naziri kimi danışıqlar aparıla bilər, Dağlıq Qarabağın adından danışıqlara isə onun səlahiyyəti yoxdur (virtualaz.org). Xatırladaq ki, Paşinyan bu mövqeyi ilk dəfə hakimiyyətə gəlişinin ardınca Dağlıq Qarabağa etdiyi səfər zamanı dilə gətirmişdi. Və onun həmin bəyanatı Ermənistanın özündə də ciddi təəccüb və tənqidlə qarşılanmışdı.

Paşinyan daha da uzağa gedərək deyib ki, ətraf rayonlar "Dağlıq Qarabağın ərazisidir". "Hazırda Dağlıq Qarabağın konstitusiyası var. Konstitusiyaya görə həmin ərazilər Dağlıq Qarabağın tərkib hissəsidir", - o iddia edib.

Yuxarıda qeyd etdiyimiz kimi, Paşinyan Moskvada erməni biznesmenlərlə görüşündə Dağlıq Qarabağın "Ermənistanın tərkib hissəsi olduğunu" demişdi. "Bu cür yanaşma ilə nə isə irəliləyiş gözləmək çətinidir. Azərbaycan bunu heç vaxt qəbul etməz. O zaman danışıqlara nə qalır ki?" - jurnalist Paşinyanla po-

Paşinyan coşdu və qasdı

Ermənistanın baş naziri ziddiyyətli açıqlamaları ilə qeyri-konstruktivliyini nümayiş etdirdi; İrəvan növbəti parlament seçkilərinə qədər status-kvonu saxlamağa çalışır; **politoloq**: "Azərbaycan işğalçı ilə güclə danışmalıdır"

lemikaya girib.

Ermənistanın baş naziri isə deyib ki, onlar kompromislərin mümkünliyünü müzakirə edə bilərlər, ancaq bir şərtlə ki, Azərbaycan da kompromislərə hazır olsun. "Tez-tez soruşurlar ki, Ermənistan hansısa kompromisə hazırıdır? Amma heç kim soruşmur ki, Azərbaycan buna hazırıdır?" - Paşinyan bildirib. N.Paşinyanın son bir neçə açıqlaması onun necə ziddiyyətli və qeyri-konstruktiv olduğunu açıq nümayiş etdirir. Belə olan təqdirdə danışıqların növbəti raundunun hansısa nəticə verəcəyinə inanmaq, sadəcə, sadələşmədir.

Ermənistanın alim, politoloq Qafar Çaxmaqlı "Yeni Müsavat"a bildirdi ki, erməni baş nazirdən ayrı mövqə gözləmir: "Şəxsən mən Paşinyanın hər hansı konstruktiv addım atacağına və Qarabağ məsələsinin sülh yolu ilə həllində irəliləyiş edəcəyinə inanmırdım. O, bir erməni milliyətçisidir və Qarabağı Ermənistanın tərkib hissəsi görür. Azərbaycanın bu adamla heç bir danışıq aparmasına ehtiyac yoxdur. Azərbaycanın indiyə qədər etdiyi güzəştləri bu və ya başqa şəkildə qəbul edən siyasətçilər - məsələn, Ter Petrosyan - olsa da, bu ölkədə Qarabağı Azərbaycanın tərkibində təsəvvür etmirlər. Bu fikri dəyişdirmək isə çox çətinidir. Azərbaycan işğalçı ilə güclə danışmalıdır. Bu gücü hiss etmədikcə ermənilər yola gəlməyəcəklər".

Q.Çaxmaqlının sözlərinə görə, Putin - Paşinyan görüşü də bir daha sübut

etdi ki, onlar bu dəstəyi Rusiyadan alırlar: "Hakimiyyətdə kimin olmasından asılı olmayaraq, Ermənistanın arxasında Moskva olacaq. Bizim siyasi manevrələrimizin heç bir əhəmiyyəti olmayacaq".

Müşahidələr onu deyir ki, rəsmi İrəvan növbəti parlament seçkilərinə qədər status-kvonu saxlamağa çalışır. Seçkilər isə gələn ilin yazında keçiriləcək. Paşinyan o vaxta qədər Qarabağa bağlı hansısa addım atmağı ağıllıq ucundan belə keçirmir. Əks təqdirdə, əleyhdarları onu "top"a tutacaq və parlament müxalifətinə əlinə keçəcək. Q.Çaxmaqlı da bu ehtimalları bölüşür: "Parlament seçkiləri onun əlini bir qədər də gücləndirəcək. Çünki seçkilər Ermənistanın siyasi mənzərəsini dəyişdirəcək və onun hakimiyyəti qalıcı olacaq. Bu mövqeyindən çəkilməmək üçün ona yeni arxa - parlament lazımdır. Azərbaycan buna uyğun Qarabağ siyasəti dizayn etməlidir".

Azərbaycandakı siyasi qüvvələr də Ermənistanın hökumət başçısının mövqeyindən sonra qəti qərar verməyə çağırış etməkdədirlər. Bütöv Azərbaycan Xalq Cəbhəsi Partiyasının (BAXCP) İdarə Heyətinin 10 avqustdakı iclasında Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyanın Rusiya prezidenti Vladimir Putinlə görüşdən sonra verdiyi açıqlamalara da münasibət bildirilib. "Yeni Müsavat"a verilən məlumata görə, iclasda qeyd olunub ki, hətta Vladimir Putinlə görüşdən dərhal sonra

Nikol Paşinyanın Dağlıq Qarabağın Ermənistanla birləşdirilməsi ilə bağlı fikirlər səsləndirməsi Ermənistanla danışıqların davam etdirilməsinin əhəmiyyətsiz olduğunu növbəti dəfə sübuta yetirir. BAXCP İdarə Heyəti hesab edir ki, Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin tənzimlənməsi ilə bağlı Ermənistanla aparılan danışıqlara son verilməli, bu barədə beynəlxalq təşkilatlar məlumatlandırılmalı, Azərbaycan hökuməti torpaqlarımızın işğaldan azad edilməsi ilə bağlı qətiyyətli addımlar atmalıdır.

"Ermənistanın yeni baş naziri ilk addım kimi Ermənistan əhalisinin çoxdan ehtiyac duyduğu iqtisadi-sosial islahatlara başlamaq əvəzinə Dağlıq Qarabağ mövzusunda müraciət edərək siyasi aqitasiyaya üstünlük verir. Təəssüf edirik ki, bu məqsədlə o, Ermənistan-Azərbaycan Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həlli üzrə danışıqlar prosesi haqqında ziddiyyətli açıqlamalarla çıxış edir".

Bunu XİN-in mətbuat xidmətinin rəhbəri Hikmət Hacıyev Ermənistanın baş naziri N.Paşinyanın Ermənistan-Azərbaycan Dağlıq Qarabağ münaqişəsi ilə əlaqədar açıqlamasına dair şərh verərək deyib.

O qeyd edib ki, Ermənistan BMT nizamnaməsinə zidd olaraq gücdən istifadə etməklə Azərbaycanın Dağlıq Qarabağ və digər ətraf rayonlarını işğal edib və işğal olunmuş ərazilərdə bir milyondan artıq azərbaycanlıya qarşı qanlı et-

nik təmizləmə törədib.

XİN-in mətbuat xidmətinin rəhbəri qeyd edib ki, Dağlıq Qarabağın sakinləri Azərbaycanın sərhədləri daxilində "daxili" müqəddəratını təyin etmək hüququndan istifadə edə bilərlər: "Bu, Azərbaycanın ərazi bütövlüyü və suverenliyi çərçivəsində erməni və azərbaycanlı icmalarının sülh, ləyaqət və çiçəklənmə şəraitində birgə yaşayışını nəzərdə tutur. Biz hələ də ümid edirik ki, Ermənistanın yeni siyasi rəhbərliyi sələflərinin səhlərini təkrar etməyəcək, sağlam siyasət yürüdəcək və qonşu dövlətlərlə sülh şəraitində yaşamağa üçün sivil münasibətlər qurmağa çalışacaqdır. Münaqişənin həll edilməsi regionda davamlı sülhün və təhlükəsizliyin təmin olunmasına və hərtərəfli regional əməkdaşlıq imkanlarının yaranmasına xidmət edə bilər və bundan da ilk növbədə Ermənistan əhalisi faydalana bilər. Odur ki, top Ermənistanın meydançasındadır və yenidən velosiped kəşf etməyə ehtiyac yoxdur. Bir daha vurğulamaq istərdik ki, Azərbaycan ATƏT-in Minsk Qrupu həmsədrlərinin vasitəçiliyi ilə mövcud gündəlik əsasında münaqişənin tezliklə həlli üçün substanziv danışıqlara hazırıdır".

N.Paşinyan ölkəsinin mövqeyini ortaya qoydu. Bundan sonra BMT Baş Assambleyasında keçiriləcək XİN başçıların görüşündən nəticə gözləmək isə tam mənasızdır. Deməli, Azərbaycan ordusu Paşinyana da "aprel dərsi" verməli olacaq...

Rusiyada təqaüd islahatına qarşı aksiyalar davam edir. "Korrupsiyaya Qarşı Mübarizə Fondu"nın təsisçisi, müxalifətçi Aleksey Navalnının sosial media üzərindən etdiyi çağırışla Moskva və Sankt-Peterburqda, müxtəlif şəhərlərdə minlərlə nümayişçi küçələrə çıxıb. Nümayişçilər təqaüd yaşının artırılmasını nəzərdə tutan qanun layihəsinə etiraz ediblər.

Rusiya prezidenti Vladimir Putin və hökumət əleyhinə şuarlar səsləndiriblər. Nümayişlər zamanı xeyli sayda aksiyaçı saxlanıb. Qeyd edək ki, iyunun 19-da Dumada pensiya yaşının kişilər üçün 60-dan 65-ə, qadınlar üçün isə 55-dən 63-ə artırılmasını nəzərdə tutan qanun qəbul olunub. Təqaüd islahatı sırası Rusiya vətəndaşlarının qəzəbinə səbəb olub.

İqtisadçı ekspert Natiq Cəfəri "Yeni Müsavat"a Rusiya hökumətinin təqaüd islahatı ilə bağlı atdığı addımları şərh edərkən deyib ki, yaxın müddətdə problemin həll ediləcəyini düşünür: "Rusiya prezidenti Vladimir Putin bu məsələ ilə bağlı son sözünü deməyib. Sanki cəmiyyətdə gedən prosesləri

Rusiyada təqaüd yaşının qaldırılmasına qarşı etirazlar

Natiq Cəfəri: "Bu etirazların gələcəkdə daha böyük miqyas alacağı gözləniləndir"

izləyərək hansı istiqamətə inkişaf edəcəyini gördükdən sonra öz sözünü deyib təqaüd islahatlarının istiqamətini müəyyənləşdirmək istəyir.

Çünki bu çox həssas məsələdir. Əhali bu məsələyə ağırlı reaksiya verir. Rusiya

dünyada əhalisi yaşlı olan ölkələr sırasında öndədir. Bu islahatların gerçəkləşdirildiyi təqdirdə əhalinin böyük kəsiminə təsir edəcəyi də qaçılmazdır. Bu elə həssas məsələdir ki, son sözü Rusiya prezidenti deyəcək. Hamiya ay-

dındır ki, Rusiya kimi idarəçilik sistemi olan ölkələrdə belə məsələlər prezidentdən asılıdır. Prezidentin son sözü də həlledicidir. Bu məsələ ilə bağlı aksiyalar da bir daha sübut etdi ki, cəmiyyətdə bu məsələ ilə bağlı həssaslıq, narahatlıq, etirazlar var. Bu etirazların gələcəkdə kütləviləşəcəyi, daha da böyük miqyas alacağı da sonuc etibarını ilə hökumətin nəzərdə tutduğu qərardan vaz keçməyə və ya ciddi korrektələr etməyə imkan verəcək. Bu, imkan daxilində cəmiyyəti də razı sala biləcək bir formul üzərində uzlaşma olacaq. Hələlik görünən budur. Bu məsələnin tez bir zamanda qanunlaşması, həyata keç-

rar veriləcək. Məsələnin başqa tərəfi də var - Rusiyanın təqaüd yaşını artırmaqdan başqa yolu da yoxdur. Təqaüd yaşının artırılmaması Rusiyada əmək resurslarına çıxış imkanlarını kifayət qədər məhdudlaşdırır. Çünki əhali sürətlə qocalır, əhali artımı kifayət qədər aşağı səviyyədədir. Təqaüd yaşının artmaması gələcəkdə iş yerləri ilə bağlı, mütəxəssislərlə bağlı ciddi problemlərin yaşanmasına səbəb ola bilər. Rusiya bu məsələ ilə bağlı çıxılmaz bir vəziyyətlə üz-üzədir".

Hökumətin təqdim etdiyi təqaüd islahatları planına görə kişilər üçün təqaüd yaşı 60-dan 65-ə, qadınlar üçün isə 55-dən 63-ə qaldırılmalıdır. Buna səbəblərdən biri işçi qüvvəsinin sayının azalmasıdır. Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatının (ÜST) rəqəmlərinə görə, Rusiyada kişilərin orta ömür uzunluğu 66, qadınların isə 77 ildir. Həmkarlar ittifaqları bir çox insanların təqaüd yaşına çatma bilməyəcəyini deyir. Təqaüd yaşının 2019-cu ildən başlayaraq tədricən artırılması nəzərdə tutulub. Qadınlar üçün yeni təqaüd yaşına keçid dövrü 2034-cü ilədək, kişilər üçün isə 2028-ci ilədək uzanacaq.

□ **E.MƏMMƏDƏLİYEV,**
"Yeni Müsavat"

Paşinyan İrəvandakı "Rusiya adamlarını" rahat buraxacaq

Politoloqa görə, bu proses uzun çəkməyəcək

Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyan 8 sentyabrda Rusiyaya səfər etdi və bu ölkənin prezidenti Vladimir Putinlə görüşdü. Bu səfərdən öncə xəbər yayılmışdı ki, Rusiyaya Ermənistan Milli Təhlükəsizlik Şurasının katibi Armen Qriqoryan və Dövlət Nəzarət Xidmətinin rəisi David Sanasaryanın vəzifələrindən uzaqlaşdırılması tələb edilir. Ermənistan mediasının yazdığına görə, baş nazir Nikol Paşinyanın həyata keçirdiyi kadr siyasəti ciddi problemlə üzləşib.

Ermənistanda hakimiyyətdə təmsil olunan bəzi məmurlar Rusiya üçün qəbul ediləməzdir. Onlar uzun illər boyu Rusiyaya, onun hakim elitasının ünvanına təhqiredici çıxışlar edənlərdir. Belə əsas fiqurlardan biri Milli Təhlükəsizlik Şurasının katibi Armen Qriqoryan, o biri isə Dövlət Nəzarət Xidmətinin rəisi David Sanasaryandır. Rusiya onların hakimiyyətdə təmsil olunmalarını arzu etmir və bu şəxslərin vəzifədən uzaqlaşdırılmasını açıq şəkildə rəsmi İrəvana bildirib. Rusiya həmin şəxslərə etibar etmədiyini də Erme-

Armen Qriqoryan

David Sanasaryan

nistanın hökumət başçısının diqqətinə çatdırıb.

Məlumatlarda həmçinin deyilirdi ki, Ermənistandakı keçmiş hakimiyyətin rusiyayönümlü təmsilçilərinin Paşinyan iqtidarı tərəfindən sıxışdırılması, onlara cinayət işi açılması da Moskvanı narahat edir. Paşinyanın səfərində bu məsələlər də müzakirə oluna bilər.

Paşinyanın səfəri artıq arxada qalıb. Bəs bundan sonra Ermənistandakı rusiyayönümlü siyasətçilərin, köhnə komandanın aqibətinin necə olacağı gözlənilir? Bu səfər Paşinyanın onları rahat buraxmasına səbəb ola bilirmi?

Politoloq **Əhəd Məm-**

rabəğ klanı cəzasız buraxılacaqsa yenə Moskvanın dediyi olacaqsa ermənilərin gözündə Paşinyanla Sərkisyan və Köçəryanın arasında heç bir fərq olmayacaq. Bu, isə Paşinyanı inqilab qəhrəmanından ümidləri puç edən siyasətçiyə çevirə bilər. Vladimir Putinlə görüşdə Paşinyan incə mesajla vurğuladı ki, Ermənistanın daxili işlərinə qarışılmasına imkan verməyəcək. Bu həm də o deməkdir ki, Rusiyanın hansısa erməni məmurları və ya keçmiş hakimiyyət mənsubları ilə bağlı tələblərini Paşinyan qəbul etmir. Belə olan təqdirdə gec-tez Kreml yeni erməni iqtidarına qarşı açıq müstəvidə hücum keçəcək. Putinlə görüşdən sonra Paşinyanın "Gələcəkdə Qarabağ Ermənistanına birləşdirilməlidir" söyləməsi bu yeni erməni millətçisinin savaştan başqa dil başa düşməyəcəyinin əlaməti gəlir. Azərbaycan Rusiyanı gözə almaqla belə müharibəyə hazırlaşmalıdır. 2019 Azərbaycan üçün Qarabağa dönüş ili olmalıdır. Daha Rusiyanı bəhanə edib, işğalçı Ermənistanın sayıqlamalarına Azərbaycan dözməli deyil. Ermənistanın indiki iqtidarı ilə Rusiya arasında münasibətləri Paşinyanın son səfəri də düzəltmədi. Bunu da unutmaq lazım deyil. Putinlə Paşinyanın anlaşmasının bu görüşdə mümkün olmayacağını əvvəldən söyləmişdik".

□ **Etibar SEYİDAĞA,**
"Yeni Müsavat"

Əliş Məmmədov

Azərbaycanlı iş adamı Rusiyada deputat seçildi

Rusiya Federasiyasının tərkibindəki Saxa Respublikasında yaşayan soydaşımız Əliş Zabid oğlu Məmmədov 9 sentyabrda keçirilən seçkilərdə böyük fərqlə qalib gələrək, 3-cü dəfə Saxa Dövlət Məclisinin - İl Tümen-in üzvü seçilib. Onun topladığı səs faizi (89,2%, 25 saylı Xanqalasskiy seçki dairəsi, ilkin hesablamaya) Saxa (Yakutiya) üzrə ən yüksək göstəricilərdən biridir.

Modern.az xəbər verir ki, bu barədə onun dostu, Dünya Gənc Türk Yazarlar Birliyi Məsləhət Şurasının başkanı Əkbər Qoşalı bildirib.

Əliş Məmmədov 10 fevral 1958-ci ildə Şəki rayonunun Oraban kəndində doğulub. Azərbaycan İnşaat Mühəndisləri İnstitutunun (indiki Memarlıq və İnşaat Universitetinin) məzunudur (1979). Əmək fəaliyyətinə "YakutPromStoyMaterial"da ("ƏkutPromStroyMaterial") başlayıb. Keçmiş sovet ordusunda hərbi xidmətdən sonra yenidən Saxaya döndən Ə.Məmmədov tikinti sektorunda müxtəlif vəzifələrdə çalışıb. 1989-cu ildən isə "YakutSement"in baş direkturudur.

Uluslararası İnşaat Akademiyasının müxbir üzvü olan Ə.Məmmədov Saxa (Yakutiya) Respublikasının əməkdar inşaatçısıdır. Dəfələrlə müxtəlif dövlət, hökumət təltiflərinə layiq görülüb. Saxa (Yakutiya) Respublikasında xeyriyyəçi kimi geniş şöhrət qazanıb. İl Tümenə keçirilən IV, V və artıq VI seçkilərdə deputat seçilib.

Azərbaycanımızın adını həmişə uca tutan, Saxa (Yakutiya) Respublikasındakı diasporumuzun təşkilatlanmasında, Saxa ilə Azərbaycan arasında ictimai-mədəni əlaqələrin güclənməsində, habelə saxalılara Azərbaycan mədəniyyətini tanımaq sahəsində Əliş Məmmədovun böyük xidmətləri var.

Ötən həftə İraqın Bəsre şəhərində baş verənlər dünyanın diqqətini cəlb etməsə də, region üçün ciddi hadisə idi. Çünki İraqın hazırda ikinci böyük şəhəri (Mosulun xaraba qalmasından sonra - K.R.) hesab olunan Bəsre faktiki olaraq İran və rəqibləri arasında toqquşma meydanına çevrildi.

İraqın bütün iri şəhərlərində olduğu kimi, son aylarda Bəsredə də içməli su və elektrik enerjisi verilməsində məhdudiyyətlərə etirazlar olur. Ötən həftə isə etirazlar daha da qızışmış və 5 gün fasiləsiz davam edib. Etirazların daha da qızışmasının səbəbi isə İrandan gətirilən içməli sudan zərərçəkmişlərin olmasıdır. Ancaq İrandan gətirilən suyun zərərli olması hələlik iddialıdır, rəsmi təsdiqi yoxdur.

Ancaq bu xəbərlər Bəsre etirazlarının əndazəni aşması üçün yetərli olub. Etirazçılar İranın Bəsredəki konsulluğuna, həmçinin Bəsredəki siyasi partiyaların, həmçinin yerli telekanalların və eləcə də "Həşdi Şabi" ordu birliyinin, həmçinin bura daxil olan ayrı-ayrı silahlı qrupların yerli ofislərinə hücum edib. İranın Bəsredəki konsulluğuna hücum edən konsulluq binasını tamamilən dağıdıb, həmçinin İran bayrağını yandırdılar.

Tehran baş verənlərə sərt reaksiya verib. Əvvəlcə İraqın Tehrandakı səfiri XİN-ə dəvət olunub, ardınca isə İran-İraq sərhədində əsas keçid nöqtələrindən biri olan Sələməç Nəzarət Buraxılış Məntəqəsi müvəqqəti olaraq bağlanıb. Ancaq aydın məsələdir ki, bu, qısamüddətli təzyiqli mesajdır, İranla İraq arasında əlaqələr uzunmüddətli kəsiklülüyə imkan vermir.

Amerika və İran yenidən İraqda toqquşsa bilər

Bəsre olayları və arxasındakı həqiqətlər; "tamaşanın" aktyorları, rejissorları

Hadisədən dərhal sonra baş nazir Heydər İbadi Bəsredən olan deputatların iştirakı ilə təcili toplantı keçirib. Ardınca isə hökumət Bəsredə əsəyışə cavabdeh olan polis və ordu hissələri komandanlarını vəzifədən azad edib.

"Həşdi Şabi"-nin əməliyyat komandiri Mehdi Mühəndis isə baş verənləri təxribat adlandırdı. Mühəndis deyib ki, bir daha belə hadisə olsa, Bəsredə İŞİD-ə qarşı davrandıqları kimi davranacaqlar.

Bəsre olaylarına ölkənin ən nüfuzlu adamı, mərcəyi-təqlid Ayətullah Seyid Əli Sistani də

münasibət bildirib. Nüfuzlu Ayətullahın nümayəndəsi Əhməd Safi Bəsreyə gedib və xalqın tələbləri ilə tanış olub. Safi bildirib ki, Sistaninin əmri ilə Bəsreyə gəlib, təcili olaraq su problemini həll etmək üçün fəaliyyətə başlayacaqlar. Artıq su nasoslarının alınması işlərinin başladığını bildirib.

Bu arada Bəsre ərəb qəbilələrinin rəisləri Bağdada gələrək İranın İraqdakı səfiri ilə görüşərək Bəsre hadisələrini pisləyiblər.

Bəsre olaylarını kimin törətməsi indi İraq və bölgə mətbu-

atında ciddi şəkildə müzakirə olunur. Həqiqətən qəzəbli xalq su çatışmazlığına görə İran konsulluğu və "Həşdi Şabi" binalarına hücum edib?

Məsələ ondadır ki, qəzəbli kütlənin məhz "Həşdi Şabi"-ni hədəfə alması da maraqlıdır. Nədən "Həşdi Şabi"? Axı bu ordu 2014-cü ildə İraqın az qala yarı işğal olunan günlərdə yaranıb, üzvləri arasında da çoxlu sayda Bəsre sakini var. İndi isə bəsrelilər bütün qəzəblərini məhz İraqın İrana yaxın könlüllü ordusunun üzərinə tökmək istəyiblər.

Yeri gəlmişkən, iki gün əvvəl "Həşdi Şabi"-yə daxil olan "Ən-Nucaba" Hərəkatının sözcüsü Haşim əl-Musəvi deyib ki, Bəsre olaylarının əsas hədəfi ölkədə keçici hökumətin qurulmasıdır. Məsələ ondadır ki, "Həşdi Şabi"-nin təşkil etdiyi seçki bloku mayın 12-də keçirilən parlament seçkilərində ikinci yeri tutub. Hazırda bu qrup hökumət qurulması danışıqlarında aktiv iştirak edir. Ötən həftə Bəsre hadisələrindən bir qədər əvvəl isə baş nazir İbadi gözlənilmədən "Həşdi Şabi"-nin baş komandanı, baş nazirin hərbi və təhlükəsizlik

məsələləri üzrə müşaviri Falih Fəyyazi vəzifədən azad edib. Bu isə qruplaşma daxilində hökumətə qarşı ciddi narazılığa səbəb olub.

İndi isə bir sıra iraqi rəsmilər Bəsre olaylarını məhz ABŞ, Səudiyyə Ərəbistanı və müttəfiqlərinin törətdiyini iddia edir. Hələlik ciddi sübut yoxdur, ancaq qarışıqlığın məhz Bəsredə və özü də İrani hədəf alması onu göstərir ki, bu, sadəcə, İraq daxilindəki İran müxalifləri deyil.

Məsələ ondadır ki, İraqın cənubu, xüsusən də Bəsre uzun müddət İraqdakı İran düşmənçiliyinin əsas mərkəzlərindən biri olub. Bəsrenin əhalisinin əksəriyyəti şiədir, ancaq burada daha çox İranla aralarında soyuq münasibətlər olan qruplar mövcuddur. Görünür ki, sosial-iqtisadi vəziyyətin ağır olduğu Bəsre İraqda İran təsirinə qarşı zərbə vurmaq üçün uyğun görülüb. Bu arada Bəsredəki aktivistlərin ABŞ-ın Bəsredəki konsulu ilə görüşmələri yayılıb.

Bəsre hadisələri göstərdi ki, İraqda sosial-siyasi sabitlik çox kövrəkdir, müxtəlif maraq qruplarının hər an baş qaldırmaq imkanları var. Və təbii ki, buna uyğun zəmin də mövcuddur. Siya-

si institutlar ləng çalışır. Mayın 12-də seçki keçirilməsinə baxmayaraq hələ də hökumət qurmaq mümkün olmayıb. Üstəlik, ölkənin böyük gəlirlərinə baxmayaraq sosial-iqtisadi vəziyyəti ağırdır. İraq hazırda 4 milyon bərdən çox gündəlik neft ixrac edir, böyük qaz istehsalı var. Maraqlıdır ki, bu böyük sərvət məhz Bəsredən dünya bazasına çıxır. Bəsre İraqın Fars körfəzinə çıxan yeganə liman şəhəridir. Ancaq bu qədər sərvətin müqabilində yerli hökumət hələ də su və elektrik enerjisi problemini həll edə bilmir.

Bütün bunlara bir də xarici təsirləri əlavə edəndə İraqın problemlərinin sonu görünür. Maraqlıdır ki, ötən gün xəbər yayıldı ki, İraqın böyük müctəhidi Ayətullah Sistani hazırkı baş nazir Heydər İbadi və daha 4 aktiv siyasətçinin baş nazirliyə namizədlərinə qarşı olduğunu deyib, yeni bir simanın hökumət başçısı seçilməsi çağırışını edib. O da bəlli olub ki, hazırda parlamentdə ən çox yer tutan 5 şiə fraksiyası yeni hökumətin qurulması ilə bağlı aralarında razılıq əldə ediblər. Ancaq hələlik baş nazirliyə yeni namizədin kimliyi bəlli deyil.

□ **Kənan RÖVŞƏNOĞLU,**
"Yeni Müsavat"

İdlib "böyük müharibə"dən yan keçə bilər

Suriya hökuməti Qərbin təhdidlərindən sonra geri çəkilərək İdlibə "köhnə taktikanı" tətbiq edir

Ötən həftə Tehrandakı Türkiyə, Rusiya və İran prezidentlərinin Suriya toplantısından sonra İdlibə gözlənilən əməliyyat başlamadı. Halbuki əksəriyyət Tehran sammitindən sonra İdlib əməliyyatının başlayacağını gözləyirdi, çünki Türkiyə prezidentinin etirazlarına baxmayaraq Rusiya və İran tərəfi İdlibdə əməliyyat qərarını qətnəməyə saldı. Ancaq indi hava və qismən də qurudan kiçik miqyaslı bombardman istisna olmaqla, İdlibdə hərbi hərəkətlilik dayanıb.

Doğrudur, Suriya ordusu hələ də İdlib ətrafına zirehli texnika daşımaqda davam edir. Hər iki tərəfin mediası savaş hazırlığı ilə bağlı kadrılar yayır. İdlibdəki silahlılar bir tərəfdən silahlı müqavimət göstərəcəklərini nümayiş etdirən təlim videoları yayır, digər tərəfdən isə İdlibə olası kimyəvi hücumla bağlı təhlükə barədə xəbərdarlıq edirlər.

Ancaq İdlib əməliyyatına hazırlaşan tək onlar deyil. Sentyabrın 1-8-i arası Rusiya hərbi dəniz donanması Aralıq dənizinin şərq sahillərində, Suriya yaxınlığında dənizdə taktiki təlimlər keçirdi. Rusiya aviasiyası hərəkətə keçib və İdlib-

dəki nöqtələri məhdud sayda təyyarələrlə vurmaqda davam edir.

Amerikalılar da Suriyanın şimalında kürdlərin nəzarətində olan bölgədəki bazalarda hərbi qüvvələrin sayını artırıb. ABŞ prezidenti isə növbəti dəfə bəyan edib ki, İdlibdə kimyəvi silahdan istifadə edilərsə, o, ABŞ qüvvələrinə Əsəd güclərini bombalamaq əmri verəcək. Oxşar bəyanatla Suriyada 5 hərbi bazası olan Fransa da çıxış edib. Son günlərə qədər çəkini bəyanatlar verən Almaniyanın müdafiə naziri də bildirdi ki, İdlibdə kimyəvi silah hücumu olarsa, Almaniyaya Bəşər Əsəd qüvvələrini vuracaq.

Belə görünür ki, indi İdlib əməliyyatının əsas açarı kimyəvi silahdır. Əgər Əsəd İdlibdə kimyəvi silahlardan istifadə edərsə, ABŞ, Fransa, Almaniyaya kimi ölkələr Suriya ordusunu vurmaqla hədələyir. Eyni zamanda aydındır ki, dünya ölkələri, o cümlədən Türkiyə Rusiya ilə əməkdaşlığı dayandıra bilər, ya da ən azı müttəfiqlik öhdəliklərindən çəkə bilər. Bu səbəbdən də indi İdlibdə əsas həssas məsələ kimyəvi silahın nə zaman istifadə olunacağı ilə bağlıdır. Ruslar və Suriya hakimiyyəti isə bəyan ediblər ki, İdlibdə növbəti "kimyəvi hücum" təşkil olunacaq və bununla da Dəməşqi hədəfə alacaqlar.

Bu arada Böyük Britaniyanın nüfuzlu "Independent" qəzetinin məşhur Yaxın Şərq müəllifi Robert Fisk ötən gün yayınladığı yazısında İdlib vilayətində hərbi hissələri gəzdirdiyini, ancaq Suriya ordusunda hər

hansı kimyəvi silah hazırlığı, əleyhqaz görmədiyini qeyd edib.

O da məlum olub ki, Suriya ordusu İdlib ətrafına 40 minə qədər əməliyyat qüvvələri toplayıb. İdlibdə isə 30 min, bəzi məlumatlara əsasən isə 70 minə yaxın silahlı var. Bu silahlıların bir hissəsi son iki il ərzində Hələb, Dəməşq ətrafı və cənubda Dəra bölgəsindən çıxarıb İdlibə göndərilən qüvvələr-

dir. Hazırda vilayətdə 3, bəzi mənbələrə görə 4 milyon insan var. Müharibədən əvvəl isə İdlibdə 1,5 milyona yaxın insan yaşayıb. Belə görünür ki, ruslar və Suriya ordusu İdlibdə də "köhnə taktikanı" işə salıb. Yəni havadan və qurudan bombalamaqla təzyiqli göstərmək, bir müddətdən sonra silahlıların çarəsizlikdən bölgəni tərk etməyə məcbur qalması. Ancaq bir məsələ var ki, Suriya-

nın digər bölgələrində bu metod ona görə uğurlu oldu ki, silahlıları mövqelərini tərk edib İdlibə köçürüldülər. Ancaq indi artıq köçürüləcək yer yoxdur, ay da köçmək üçün uyğun yer qalmayıb. İdlib itirilərsə, oradakı "əl-Qaide" terrorçuları da daxil olmaqla, bütün silahlılar Türkiyəyə keçməli olacaq. Ancaq Türkiyənin bu qədər təhlükəli silahları qəbul etməsi mümkün deyil. Ancaq maraqlıdır ki, Suriyanın cənubunda silahlıların yerləşdiyi bölgədə fəaliyyət göstərən "ağ dəbilqəlilər" qrupunun üzvləri İsrail və İordaniyaya üzərindən Avropaya, bir qismi isə Kanadaya köçürüldülər.

Görünür ki, Türkiyəni narahat edən İdlibdə əməliyyat başladıqdan sonra terrorçuların mülki əhaliyə qarşıb Türkiyəyə daxil olması riskidir. Bu arada İdlibdəki terrorçular video yayaraq Türkiyə hökumətini İdlibi qoruyacağını təqdirdə Türkiyəyə sızacaqları ilə hədələyib.

Hələlikse Suriya hökumət qüvvələri İdlibdəki silahlılara təzyiqli artırır. Artilyeriya və aviasiya İdlibi bombalayır. Ancaq böyük savaşı hələlik yoxdur. Çünki əməliyyatın başlaması ciddi risk tələb edir.

□ **Kənan RÖVŞƏNOĞLU,**
"Yeni Müsavat"

Azərbaycanda alkoqolsuz şərab istehsalına başlanıldı

“Az-Qranata” MMC-nin Ağsudağı şirə və şərab emalı zavodunda Azərbaycanda ilk dəfə alkoqolsuz şərab emal olunub.

MMC-nin direktor müavini, texnika elmləri doktoru, professor Vüqar Mikayılov oxu.az-a açıqlamasında bildirib ki, bu şərab alkoqollu şərabin vakkum aparatından keçirilməsi nəticəsində alınır.

Mütəxəssis alkoqolsuz şərabin müalicəvi əhəmiyyətindən danışıb:

“Alkoqolsuz şərabin terki-

bindəki resveratrol, poliflavonit və bir sıra kompleks birləşmələr güclü antioksidant xüsusiyyətlərə malikdir. Bu da insanlarda xərçəng kimi ağır xəstəliyin yaranma riskini önəmli dərəcədə azaldır, bədəndə radioaktiv şüalanmanın qarşısını alır”.

Vüqar Mikayılov alkoqolsuz şərabin insan orqanizmi üçün daha bir əhəmiyyətini də diqqətə çatdıraraq bildirib ki, bu şərabdən hər gün 150 millilitr istifadə etməklə artıq çəkidən xilas olmaq mümkündür.

Gürcü avtoritet Şakira və Pikenin evini qarət etdi

Barselona polisi kolumbiyalı müğənni Şakira və futbolçu Jerar Pikenin evini qarət edən gürcü əsilli kriminal avtoritet, “Qoqita” ləqəbli Qoçu Maisuradzeni yaxalayıb.

Oxu.Az “Sputnik Gürcüstan”a istinadla xəbər verir ki, ona qarşı kriminal qruplaşmaya rəhbərlik etmə və qarət maddələri ilə ittiham irəli sürülüb.

Xatırladaq ki, Şakira və Pikenin evi iyulun 6-da qarət edilib. Yerli mətbuatın məlumatına görə, Qoqita evlərin qarəti ilə məşğul olan müxtəlif kriminal qruplaşmalara rəhbərlik edib.

23 yaşlı Tünzalənin cinayəti - o, qolunu sındıran ərini öldürüb

Ərini öldürməkdə təqsirləndirilən 23 yaşlı Tünzalə hakim qarşısına çıxarılıb.

Musavat.com xəbər verir ki, Bakı Ağır Cinayətlər Məhkəməsinə qət hadisəsi törətməkdə ittiham edilən Tünzalə Vəliyevanın cinayət işi üzrə məhkəmə iclası keçirilib. Hakim Ənvər Seyidovun sədrliyi ilə keçirilən məhkəmə iclasında məlum olub ki, T.Vəliyeva ittiham aktını almayıb. Bu səbəbdən də məhkəmə iclası sentyabrın 17-nə təxirə salınıb.

Cinayət hadisəsi bu il Bakının Sabunçu rayonunda baş verib. Tünzalə Vəliyeva həyat yoldaşı, 29 yaşlı Nazim Vəliyevi öldürüb. İkin məlumatda onun hadisəni özünü müdafiə edərkən törətdiyi deyilir.

İki azyaşlı uşaq anası olan Tünzalə Vəliyeva ilk açıqlamasında ərinin onu hər gün döydüyünü bildirib. Ərinin günəməz əməklə məşğul olduğunu, onun evə çox vaxt içkilə gəlməsindən bezdiyini deyən Tünzalə onu öldürməyi əvvəlcədən planlaşdırdığını deyib: “Məni hər gün döydürdü, təhqir edirdi. Həmin gün də döyməyə başladı, masanın üstündəki meyvə qabını başına vurdum, yerə yıxdı. Qorxdum ki, durub məni öldürəcək, özümdən asılı olmayaraq qaz balonu ilə başına vurmağa başladım”.

Tünzalə Vəliyeva saxlanılarkən məlum olub ki, əri onu stulla döydüyü üçün bir neçə gün əvvəl bir qolu sınıb və gipsdədir. Onun başının bəzi hissələrində, xüsusilə də çənə nahiyəsində əzik xəsarətləri olub.

Qeyd edək ki, fakta görə, Cinayət Məcəlləsinin 120.1-ci (qəsdən adam öldürmə) maddəsi ilə cinayət işi başlanılıb.

□ İLKİN MURADOV,
Musavat.com

Polisə şikayət edən tanışını öldürmək istədi, 10 il həbs cəzası aldı

Tanışını öldürməyə cəhd edən şəxs hakim qarşısına çıxarılıb.

Musavat.com xəbər verir ki, Bakı Ağır Cinayətlər Məhkəməsinə adam öldürməyə cəhdde ittiham edilərək həbs edilən 1995-ci il təvəllüdü Vəliməmmədov Samir Əli oğlunun cinayət işi üzrə məhkəmə iclası keçirilib.

Hakim Mayıl Bayramovun sədrliyi ilə keçirilən məhkəmə iclasında hökm oxunub. Hökmə əsasən S.Vəliməmmədov 10 il müddətinə azadlıqdan məhrum edilib.

S.Vəliməmmədov Cinayət Məcəlləsinin 29.120-ci (qəsdən adam öldürməyə cəhd) maddəsi ilə ittiham edilir.

Cinayət hadisəsi bu ilin mart ayında baş verib. Hadisə tərəflər arasında mübahisəyə görə başlayıb. Belə ki, bu cinayət baş verməzdən əvvəl tanışlar arasında şəxsi zəmində mübahisə yaranıb və dava ediblər. Vasif Ağazadə Samirin bu əməlinə polisə şikayət edib.

Samir Vəliməmmədov bundan narazı qalaraq Vasifdən qisas almağı planlaşdırıb. Bu məqsədlə Vasifin evinə gələrək onu həyatə çağırıb. Üzərində gətirdiyi bıçaqla Vasifə bir neçə zərbə endirib. Məlumatla görə, Samir Vasifi bıçaqlamazdan əvvəl “mən sənənlə hələ qurtarmamışam” deyib.

Bıçaq zərbələri alan Vasifi qonşular xəstəxanaya çatdırıb. Onun həyatını xilas etmək mümkün olub.

□ İLKİN MURADOV,
Musavat.com

Elan

Bakı şəhəri Xətai rayonu Q.Məmmədov küçəsi bina 7. mənzil 21-də yaşayan Cəfərov Sumaya İldırım qızının adına olan kupça itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Bakı şəhəri Xətai rayonu Cavanşir küçəsi bina 34 mənzil 102-də yaşayan Quliyev Murad Cavad oğlunun adına olan kupça itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Bakının mərkəzində tikilən binanın

sərəncamı yox imiş - 6 milyonluq mənimsəmə

Bakıda vətəndaşlara qarşı dələduzluq etməkdə təqsirləndirilən tikinti şirkətinin vəzifəli şəxslərinin məhkəməsi davam etdirilib. Onlar bir evi bir neçə nəfərə satmaqda ittiham ediliblər.

Musavat.com xəbər verir ki, bu dəfə də həmin şəxslərin işinə Bakı Ağır Cinayətlər Məhkəməsinə baxılır. Onlar dələduzluqda təqsirləndirilən Çingiz Məmmədov və İsa

Məmmədovdur. Hakim Azad Məcidovun sədrliyi ilə keçirilən məhkəmə iclasında məlum olub ki, cinayət işi materiallarında şirkətin heç bir sənədi yer almır. Cına-

yet işi materiallarında olan bəzi sənədlər də 2014-cü ildən əvvələ aiddir.

Məlum olub ki, 6 milyonluq ittiham irəli sürülən “İdeal V” şirkətinin təsis edilməsi və fəaliyyəti ilə bağlı heç bir sənədbinanın tikilməsinə Bakı Şəhər İcra Hakimiyyətinin verdiyi sərəncamı, bina inşa edilən müddətdə Vergilər Nazirliyinə təqdim edilməli olan rüblük və illik bəyannamələr, mədəxil və məxaric sənədləri yoxdur.

Qeyd edək ki, hər iki şəxs “İdeal-V” tikinti şirkətinin vəzifəli şəxsləridir. Onlar barəsində Baş prokuror yanında Korrupsiyaya qarşı Mübarizə Baş İdarəsində cinayət işi açılmışdı.

Baş Prokurorluğun məlumatına görə, istintaq zamanı şirkətin direktoru Çingiz Məmmədov həmin vəzifədə işləyərkən şirkətin təsisçisi və faktiki rəhbəri İsa Məmmədovla qabaqcadan əlbir olub cinayət əlaqəsinə girərək qulluq mövqeyindən istifadə edib rəsmi sənədlərə bilə-bilə yalan məlumatlar daxil ediblər.

Onların cəmiyyət tərəfindən Bakı şəhəri, Nəsimi rayonu, D.Əliyeva küçəsi 717-ci

məhəllədə inşa olunmuş çoxmərtəbəli yaşayış binasında mənzilləri təkrarən ayrı-ayrı şəxslərə sataraq 3 milyon 206 min 310 manat məbləğində özgə əmlakını aldatma və etibardan sui-istifadə etməklə ələ keçirmələrinə əsaslı şübhələr müəyyən edilib.

Onlar Cinayət Məcəlləsinin 178.3.2 (külli miqdarda ziyan vurmaqla dələduzluq), 308.2 (ağır nəticələrə səbəb olan vəzifə səlahiyyətlərindən sui-istifadə) və 313-cü (vəzifə saxta-karlığı) maddələri təqsirləndirilən şəxs qismində cəlb olunmaqda vətəndaşlara vurulmuş ziyanın ödənilməsi barədə dəfələrlə xəbərdarlıq edilmələrinə baxmayaraq, bundan yayın-dıqlarından barələrində məhkəmənin qərarı ilə həbs-qətimkan tədbiri seçilib.

Bundan əvvəl Bakı Ağır Cinayətlər Məhkəməsinin hökümü ilə Çingiz Məmmədov 10 il, İsa Məmmədov isə 11 il müddətinə azadlıqdan məhrum ediliblər. Bu dəfə də eyni dələduzluq əməli üzrə ayrı-ayrı şəxslərin şikayəti əsasında məhkəmə iclası başlayıb.

□ İLKİN MURADOV,
Musavat.com

Aptekə basqın edən qadına 8 il həbs cəzası verildi

Bıçaqla aptekə basqın edən qadın hakim qarşısına çıxarılıb.

Musavat.com xəbər verir ki, Bakı Ağır Cinayətlər Məhkəməsinə quldurluq etməkdə təqsirləndirilən 1984-cü il təvəllüdü Aygün Əliyevanın cinayət işi üzrə məhkəmə iclası başa çatıb.

Hakim Əfqan Hacıyevin sədrliyi ilə keçirilən məhkəmə iclasında hökm oxunub.

Hökmə əsasən A.Əliyeva 8 il müddətinə azadlıqdan məhrum edilib.

Hadisə bu ilin mart ayının 10-da Binəqədi rayonunun Bilecəri qəsəbəsi ərazisində baş verib.

Qeyd edilən ərazidə yerləşən aptekə gələn Bakı şəhər sakini Aygün Əliyeva orada işləyən qəsəbə sakini Xəyalə Nəcəfovani bıçaqla hədələyib, kassadan 165 manat pulu aparıb.

6-cı polis bölməsi əməkdaşlarının keçirdikləri əməliyyat-axtarış tədbirləri nəticəsində quldurluğu törətməkdə şübhəli bilinən Aygün Əliyeva saxlanılıb.

İstintaq araşdırması zamanı məlum olub ki, Aygün Əliyeva daha əvvəl də məhkumluq həyatı yaşayıb.

Aygün Əliyeva Cinayət Məcəlləsinin 181.2.5-ci (silah və ya silah qismində istifadə edilən əşyalar tətbiq edilməklə quldurluq törətmək) maddəsi ilə ittiham edilir.

□ İLKİN MURADOV,
Musavat.com

Qələm əhlinin işi təbii ki, yazmaq, kitab çap etdirməkdir. Maraqlıdır, son zamanlarda şairlərimiz nədən, kimdən yazır, yeni kitab çap etməyə hazırlaşdırlarmı?

Xalq şairi, Azərbaycan Yazıçılar Birliyinin birinci katibi Fikrət Qoca sorğumuza bu cür cavab verdi: "Bir müddət idi ki, ölkədə deyildim, Amerikada müalicə alırdım. Lakin orada olduğum müddətdə çalışmışam, bir neçə yazı-pozularım oldu. Yeni əlimdən gəlidiyi qədər yazıram, işlə məşğulam.

Hər halda, şeirlərim, yazılarımla toplanıb. Gərəkdir ki, onları bir yere yığım, baxım, nəzərdən keçirəm. Kitab çap etmək üçün böyük hazırlıq işləri görmək lazımdır".

Şair Rüstəm Behrudi də yeni kitabını çapa hazırladığını dedi:

"Sözün düzü, mən planlı şəkildə çalışmıram. Uzun müddətdir ki, bir kitab yazıram, onun üzərində işləyirəm.

Ümumiyyətlə, Azərbaycanda çox istedadlı şairlər, gənclər var. Sadəcə olaraq, onların ən böyük problemi tanınmaqdır. İndiki zamanda özünü təsdiq etmək çox çətindir. Ötən əsrin 70-80-ci illərində məşhur şairlərin yazdığı şeirlər "Azərbaycan" jurnalında çap olunurdu. Xalq həmin şeirləri oxuyurdu, şairi tanıyırdı. Lakin indi bu məsələ

Şairlərimiz kimdən və nədən yazır...

Hər gün şeir yazan da var, kitab çapına pul tapmayan da...

çox çətindir".

Yazıçılar Birliyinin üzvü, şair, publisist Əhməd Qəşəmoğlu isə hər gün şeir yazdığını dedi: "Yeni şeir yazmağımda fasilə yoxdur. Sosial şəbəkədən izləsəniz, görərsiz ki, həmişə təzə şeirlərimi paylaşım. Məsələn, son günlərdə "Təbrizin qönçələri" adlı şeirimi yazdım. Şeir Güney Azərbaycanda, həm də Türkiyədə də

əks-səda doğurdu, kifayət qədər sevildi. Həmçinin bu günlərdə xəbər saytlarında "Ey kasıbdan rüşvət alan!" şeirim dərc olundu.

Hazırda isə yeni şeir kitabımı hazırlayıram. Beləliklə, "Eşikdən o yana" adlı şeir kitabım bu yaxınlarda işıq üzünə gəlməlidir".

Əhməd Qəşəmoğlu poeziyadakı son durumu da dəyərləndirir:

"Azərbaycan ədəbiyyatında iki xüsusiyyəti fərqləndirmək olur. Bunlardan biri Dədə Qorquddan, ən qədim köklərimizdən, Nəsimidən, Xətəidən gələn qoldur. Digər qol isə son vaxtlar 19-cu əsrdən sonra dünya, rus ədəbiyyatının təsiri altında formalaşan qoldur. Təəssüf ki, son vaxtlar birinci qol zəifləməyə doğru gedir. Bu da yaxşı hal deyil. Şəxsən mən

həmişə çalışıram ki, yaradıcılığımda birinci qola üstünlük verim, şeirlərimdə bu istiqamət olur.

İkinci qol bir qədər daha çox dünya, Avropa, rus ədəbiyyatına bənzəməyə çalışır, daha çox da tərcümələrdən yararlanırlar. Yeni bu istiqamətdə problemlər var. Təbii ki, müasir ədəbiyyatdan yararlanmağa kifayət qədər ehtiyac var. Lakin əsas xətti unutmaq olmaz. Çox istərdim ki, ədəbiyyatımızda birinci qol istiqamətində canlanma olsun".

Şair Murad Köhnəqala isə yaxın günlərdə uşaqlar üçün yazdığı kitabın çapına hazırladığını bildirdi:

"Kitabda uşaqlar üçün böyük povest və 8 hekayə olacaq. Lakin hələ ki bu məsələ maddi imkansızlıqdan gecikir. Kitabın çap olunması üçün hətta sosial şəbəkədə də müraciət etdim ki, bəlkə iş adamları uşaq ədəbiyyatının dirçəlməsi üçün bu məsələdə yardımçı olar. Lakin hələ ki maliyyə dəstəyi verən yoxdur.

Düşünürəm ki, yazdıqlarımı yeniyetmələr, uşaqlar oxumalıdır. Çünki orada çox-

lu mesajlarım var".

Gənc şair Aqşin Evrən isə son zamanlar yeni və fərqli üslublarda, texnikalarda şeirlər yazdığını bildirdi:

"Bu şeirlərin bəziləri bir misradan, bəziləri isə hər biri 2 misra olan 3 bənddən ibarətdir. Sü-rət əsri istər-istəməz düşüncə və ideyaların da yığcam şəkildə təsvirini dikte edir. Yazmaqla yanaşı, demək olar ki, hər gün poeziya və ədəbi cərəyanlar haqda məqalələr oxuyuram. Kitab nəşr etdirmək məsələsinə gələndə isə ilk kitabım bir il əvvəl nəşr oldu, satıldı, bitdi. İkinci dəfə nəşr etdirməyi düşünürük, çünki xeyli oxucu kitabı gördüyünüz kimi, kitaba tələbat var. Qalır bunu tərcümə edib Avropaya təqdim etmək. Təkcə öz kitabımı nəzərdə tutmuram, digər dostlarımızın da kitablarını, əsərlərini Avropaya tərif yönəltmək lazımdır. Əmin olun, bizim poeziya bir çox məsələdə dünya şeirini üstələyir. Bunu davamlı olaraq çağdaş dünya şairlərinə oxuyan biri kimi deyirəm".

□ **Xalidə GƏRAY, "Yeni Müsavat"**

Ölkəmizdə süni şəraitdə zəli yetişdirilir

"Onun vəhşi təbiətdən ovlanaraq satılması düzgün deyil"

Azərbaycanda süni şəraitdə yetişdirilən zəlilərin ilk dəfə olaraq, ölkə daxilində və ölkədən kənarada satılması üçün danışıqlara başlanılıb. Bunu mətbuata açıqlamasında Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının Zoologiya İnstitutunun direktoru Elman Yusifov bildirib.

E.Yusifovun sözlərinə görə, yerli şirkətlərdən biri Zoologiya İnstitutunun yetişdirdiyi zəlilərlə maraqlanmağa başlayıb. Şirkətlə bağlanılacaq xidməti müqavilə əsasında zəlilərin Zoologiya İnstitutu tərəfindən yetişdirilməsi, onun daha sonra həmin şirkətə satılması, şirkətin isə onu bazara çıxarması nəzərdə tutulur. Zəlilərin institutun Ağsu Təcrübə Dayaq Məntəqəsindəki süni göllərdə çoxaldılmaqla satış üçün hazırlanması planlaşdırılır.

E.Yusifov qeyd edib ki, Azərbaycanda ilk dəfə olaraq, Zoologiya İnstitutu tərəfindən zəlilərin süni şəraitdə çoxaldılıb. Artıq 2000-ə qədər zəli çoxaldılaraq institutun Mingəçevir Təcrübə Dayaq Məntəqəsinə təhvil verilib.

Zəlilərin çox yüksək artım qabiliyyətinin olduğunu söyləyən institut direktoru əlavə edib ki, 1 zəli bir il ərzində 1-2

barama verir, hər baramadansa 12-13 bala çıxır:

"Min zəli bir ilin sonunda təxminən 15 min, ikinci ilin sonunda 350 min, üçüncü ilin sonunda isə 5 milyon zəli olur. Azərbaycanın daxilində zəlilərin qiyməti 50 qəpikdən 2 manata qədər dəyişir. Xaricdə isə bir zəli təxminən 8 avroya satılır".

Zəlilərin getdikcə tükəndiyini nəzərə çatdıran E.Yusifovun sözlərinə görə, bu canlıların süni şəraitdə çoxaldılması onların təbiətdən ovlanmasına olan ehtiyacı aradan qaldırır. Zəlilərin süni şəraitdə çoxaldılması təcrübəsinin genişlənməsi ölkəmizin gəlir mənbəyini də artırır:

"Çünki xarici ölkələr Azərbaycan zəlilərinə çox həvəslə alırlar. Hazırda respublikada satılan və xaricə ixrac edilən zəlilərin hamısı təbiətdən toplanılır. İş adamları zəlilələri

daha çox Rusiya, Türkiyə və Avropa ölkələrinə satırlar. Zəliləri süni surətdə çoxaldıqda onu istənilən qədər satmaq olar. Amma onun vəhşi təbiətdən ovlanaraq satılması düzgün deyil".

Maraqlıdır, bəs süni şəraitdə yetişdirilən zəlilərlə keyfiyyətdə digərlərindən nə ilə fərqlənir?

Təbii üsullarla müalicə həkimi Seyfəddin Əsəd sulamızı bu cür cavablandırdı:

"Süni şəraitdə yetişdirilən zəlilərlə daha keyfiyyətli olur. Ümumiyyətlə, təbiətdə zəlinin yüzrlə növü var. Küçədə, gölməçələrdə gördüyümüz zəli tibbi zəli deyil. Adamlar özləri bundan istifadə etdikdə xoşagəlməz hallarla rastlaşır və ağırlaşmalarla müraciət edirlər. Zəli qoymaq üçün ilk növbədə standart analizlər olmalıdır, yoxlamalar aparılmalıdır. O cümlədən qan, qanın laxta-

lanma analizləri götürülməlidir. Bütün bunlar yoxlanılmasa, zəli qoymaq qətiyyətlə olmaz. Hətta qeyd edim ki, qan laxtalanması olmayan adamlar özbaşına zəli qoyduqda, bu, ölümlə nəticələnmə bilər.

Zəlinin xüsusi saxlanması qaydaları var. Zəli 6 ay ac saxlanılır və sonra qan verilir. Bu zaman artıq o, istənilən keyfiyyəti verir və tibbə yararlı zəli olur".

Xatırladaq ki, ölkəmizdə hələ qədim vaxtlardan zəli ilə müalicə (hirudoterapiya) aparılıb. Zəlinin köməyi ilə müxtəlif xəstəlikləri (ürək-damar, uroloji, ginekoloji, deri, mədə-bağırsaq sistemi və s.) müalicə etmək mümkündür.

Zəli insult və infarkt xəstəliklərinin ən yaxşı profilaktik üsullarından biri sayılır. Varikoz xəstəliyi, bir sıra ginekoloji xəstəliklər (mioma, endometrioz, yumurtalıq kistaları və s.) zamanı zəli ilə müalicə çox yaxşı nəticələr verir. Hipertoniya xəstəliyi zamanı bu müalicə üsulundan uğurla istifadə olunur. Bir çox deri xəstəliklərinin (trofik xoralar, psoriaz, ekzema, sklerodermiya və s.) müalicəsində zəli ən təsirli tibbi "vasitədir". Onu qeyd etmək lazımdır ki, zəli ilə müalicə bəzi xəstəliklər zamanı hətta ənənəvi təbabətdən yaxşı nəticələr verir.

Lakin hirudoterapiya yalnız təcrübəli əllərdə insana xeyir gətirə bilər. İlk növbədə hirudoterapiya yalnız həkim tərəfindən təyin olunmalıdır. Belə ki, zəli ilə müalicə əks təsir də göstərə bilər. Belə ki, qan təzyiqi daim normadan aşağı olan insanlar üçün bu müalicə üsulu uyğun sayılmır.

□ **Xalidə GƏRAY, "Yeni Müsavat"**

MUSAVAT

Son səhifə

N 190 (7079) 11 sentyabr 2018

Kişi 80 yaşında bank soydu

İsvetçədə bankı qarət etməkdə şübhəli bilinən 80 yaşlı kişini həbs ediblər. Bu barədə "Associated Press" xəbər verir. Lyusern Konton prokurorluğunun bildirdiyinə görə, saxlanılan şəxs ötən ilin dekabrında Meqqen şəhərində baş verən qarət hadisəsində suçunu boynuna alıb. Cinayətin detalları hələ açıqlanmır. Hadisə yerindən çəkilən şəkillər hüquq-mühafizə orqanlarına aid rəsmi saytlarda yayılsa da, qarətçinin sifəti qara maska ilə örtülüb. O, əlində içi pulla dolu, göy rəngdə plastik torba tutub. Cinayətkarın silahlı olub-olmaması sual altındadır. Məlumatda qeyd olunur ki, o, bankı ayaqla tərək edib.

2017-ci ildə isə məlum olmuşdu ki, 71 yaşlı amerikalı məhz türməyə düşmək üçün bank qarət etmişdi. O, evə, sevmədiyi arvadının yanına qayıtmamaq üçün belə etsə də, cəzası ev həbsi olmuşdu.

Evdə itən uşağı polis gəlib tapdı

Böyük Britaniyadakı Suinton şəhərində evdə yatıb qalan balaca oğlanın axtarışı üçün polis çağırılıb. Bu barədə "Daily Mail" qəzeti xəbər verir. Belə ki, bacı-qardaşı ilə oynayan zaman 2 yaşlı Loqan Marklend qəflətin itib. Valideynləri Samanta və Ceyms bütün evi axtarsalar da, onu tapa bilməyiblər. Nəticədə qonşular axtarışa qoşulub. Bu da fayda verməyində polisə müraciət olunub. Uşağın tapılmasına 40 dəqiqə sərf olunub və o, qardaşlarından birinin yatağında tapılıb. Onu qonşularının uşağı aşkar edib. Onun gec tapılmasının səbəbi isə yataqda, üstündə oyuncaqlarla yatılı olması olub.

Böhran qadınlara daha az təsir edir, nəinki kişilərə...

Danimarkalı alimlər qadınların kişilərlə müqayisədə böhran zamanı ayaqda qalmağa daha meylli olduqlarını ortaya qoydu. İngiltərənin "Telegraph" qəzetində yer alan araşdırma yaşayış şərtlərinin həm kişilər, həm də qadınlar üçün olduqca sərt olduğu qıtlıq, epidemiyə kimi kriz dövrlərində qadınların daha uzun yaşadığını göstərib. Cənubi Danimarka Universitetinin araşdırmasında bu çətin dövrlərdə qadın və kişi ölümlərinin səviyyəsi müqayisə olunub. Məsələn, İrlandiyada 1845 və 1849-cu illər arasında yaşanan kartof qıtlığı zamanı iki cinsiyyət qrupu üçün də 38 yaş olan gözlənilən həyat müddəti kriz dırmandığı zaman kişilərdə 18,17-yə, qadınlarda isə 22,4-ə düşüb. İsvetçədə 1772-1773-cü illər arasında və Ukraynada 1933-cü ildə milyonlarla insanın ölümünə səbəb olan qıtlıq fəlakətləri zamanı da bənzər bir durum müşahidə edilib.

19-cü əsrdə İslanidiyada yaşanan su çiçəyi epidemiyasında da qadınlar kişilərə görə iki il daha uzun yaşayıb. Elm jurnalı PNAS-ya açıqlama verən araşdırma qrupundan epidemiologiya professoru Virginia Zarulli ölüm səviyyəsinin çox yüksək olduğu bu dövrlərdə xüsusən uşaq ölümlərində fərqlilik müşahidə etdiklərini deyib: "Epidemiyə və qıtlıq dövrlərində yeni doğulan qız uşaqlarının yeni doğulan oğlan uşaqları ilə müqayisədə həyatda qalmağa daha meylli olması çox çarpıcıdır".

Evini torpağın altında tapdı, borclu qaldı

Britaniyanın Lancaşir qraflığı Rostenol şəhəri sakininə cərimə yazılıb. Buna səbəb həmin şəxsin evinin torpaq altına sürüşməsi olub. Ötən ilin aprelinde Ponke Mia adlı şəxs evinin döşəməsində böyük bir dəlik görüb. Bu dəlik isə evin sürüşməsinə səbəb olub. O, bu barədə yerli hakimiyyət nümayəndələrinə xəbər verib. Ponke Mia əmin olub ki, evindəki bu problemin qismən də olsa yoluna qoyulmasında yerli hakimiyyət nümayəndələri yardım etməlidirlər. Amma qraflığın məmurları iddia ediblər ki, bu halın yaranmasında ev sahibi birbaşa günahkardır. Kişiyə 55 min funt sterlinq məbləğində cərimə yazılıblar. Əks halda, onun evi söküləcəkdir.

Bununla belə, şəhər administrasiyası iddia edir ki, evin hissə-hissə təmirindən sonra qonşu evlərə də ziyan dəymə təhlükəsi var. Onların fikrincə, evin təmiri ancaq o halda mümkündür ki, britaniyalının evi köçürülsün.

QOÇ - Hər şey çıxardığınız qərarlardan asılıdır.

Bədxislətli şəxslərin atmacalarına vaxt itirməkdənsə, mötəbər adamlarla işbirliyi yaradın. Unutmayın ki, karyeranız yüksəliş ərəfəsindədir.

BUGA - İstəyib-istəməməyinizdən asılı olmayaraq bu təqvimdə işgüzarlığınız artacaq. Bu baxımdan iş prinsipinizdə bir çox yeniliklər nəzərə çarpacaq. Cəhd göstərsəniz, pul da qazanacaqsınız.

ƏKİZLƏR - Sentyabra böyük ümidlər bəslədiyiniz bəllidir. Amma bu ümidlərə qovuşmaq üçün cəhdlər də etməlisiniz. Özünüze aludə olmaqdan müstəqil işlərə daha çox yer ayırın. Ruhdan düşməyin.

XƏRÇƏNG - Adətən sentyabrın bu təqvimi sizin üçün həmişə böyük əhəmiyyət kəsb edir. Bu səbəbdən də qarşınıza çıxan hər bir şansdan yararlanmalısınız. Sirlərinizi hər kəsə açmayın.

ŞİR - Təzə ayın təəssüratlarını, payız əhval-ruhiyyəsini bir kənara qoyun. Çünki qarşınızda duran çoxsaylı vəzifələrin öhdəsindən gəlməyiniz lazımdır. Bu gün oturmaq işlərdən uzaq olmalısınız.

QIZ - Hələ ki sentyabrın gəlişi sizə xoş ovqat bəxş etməkdədir. Başqa cür də ola bilməz. Çünki indi "hakimiyyətdə" sizin bürüdü. Günorta yeni işlə bağlı sövdələşmə aparmaq olar.

TƏRƏZİ - Fəaliyyətinizdə müəyyən passivlik müşahidə olunacaq. Odur ki, gücünüz çatmayan işlərdən yapışmamalısınız. Nahaqdan sonra yaxın ünvanda yaşayan yaxınlarınıza baş çəkin.

ƏQRƏB - Məsləhətsiz hansısa addımı atmayın. Unutmayın ki, indi həyatınızın ən keşməkeşli dövrünü yaşamaqdasınız. Özünüzi itirməyin. Günün ikinci yarısında maraqlı hadisələr olacaq.

OXATAN - Təxminən saat 12-yə qədər gərgin situasiyalarla rastlaşacağınız gözlənilir. Ələlxüsus da həmkarlarınızla təmkinli davranmalısınız. Nahaqdan sonra işə xoş ovqat qazanacaqsınız.

OĞLAQ - Daxili narahatlığınız tədricən səngiməyə başlayacaq. Üzləşdiyiniz proseslər sevincinizə səbəb olacaq. Ulduzlar təvəqqe edir ki, ağıllı adamların məsləhətlərini qulaq ardına vurmayasınız.

SUTÖKƏN - İş və fəaliyyətlə bağlı olduqca düşürlü gündür. Odur ki, əsas diqqətinizi bu istiqamətə yönəltməlisiniz. Münasibətlərdə isə ehtiyatlı olun. Böyük dəyişikliklər astanasındasınız.

BALİQLAR - Qarşılıqlı münasibətlərdə yaranan anlaşılmazlıqları bir kənara qoyub aktiv fəaliyyətə başlayın. Hər hansı mübahisə və konflikt yalnız zərərinizə ola bilər. Uzaq yola çıxmayın.

Unutmayın, Tanrı ulduzlardan daha yüksəkdə durur!

Peçenye üçün mağazanın qapı-pəncərəsini sındırdı

Sevastopol şəhərində sərxoş bir kişi aləmi bir-birinə qatıb. Hansısa məclisdən qayıdan 30 yaşlı kişi birdən acıdığı hiss edib və yolunun üstündəki bağlı mağazanın qapısını qıraraq içəri girib. Gəncin ürəyindən peçenye yemək keçirmiş. Polis hadisə yerinə səhər saat 4 radələrində gəlib. Həmin vaxt peçenyesevər sərxoş artıq yuxuda olub. Sadəcə, yuxudan oyanan kimi susuzladığını hiss edib. Dərhal gözünün qabağındakı pivə butulkalarına hücum edən gənc bu ərəfədə polislərin mağazaya gəldiyini hiss edib. Sərxoş peçenyesevər hadisə yerində həbs olunub. Amma ona qarşı hansı cəza mexanizmi tətbiq olunacağı bilinmir.

Səhifəni hazırladı: SELCAN

Təsisçi: Rauf ARİFOĞLU
Baş redaktorun birinci müavini:
Azər AYYAN

e-mail adres: yenimusavat@mail.ru

"Yeni Musavat"ın kompüter mərkəzində yığılıb, səhifələnib, "Azərbaycan" nəşriyyatında çap edilib. Əlyazmalar geri qaytarılmır. Müəlliflərlə redaksiyanın mövqeyi uyğun gəlməyə bilər.

Ünvan: Bakı şəhəri,
R.Rüstəmov küçəsi

2528-ci məhəllə ev 44/d

Tel: 520 01 23 (24, 25, 26, 27, 28)

Redaktor:
Elsad MƏMMƏDLİ

Lisensiya N: B 114
SAYI: 5.100